

Dosahovanie väčšej rodovej rovnosti v športe

Odporúčania a akčný plán
skupiny na vysokej úrovni pre rodovú rovnosť v športe (2022)

EURÓPSKA KOMISIA
Generálne riaditeľstvo pre vzdelávanie, mládež, šport a kultúru
Riaditeľstvo D – Kultúra, kreativita a šport
Útvar D.3 – Šport
Kontakt: EAC-UNITE-D3@ec.europa.eu
Európska komisia
B-1049 Brusel

Vyhlasenie o odmietnutí zodpovednosti: Tento dokument bol vypracovaný pre Európsku komisiu, Komisia však nezaručuje presnosť uvedených údajov. Obsah tejto publikácie nemusí nevyhnutne odrážať stanovisko alebo názory Európskej komisie, ktorá nenesie zodpovednosť za možné použitie informácií uvedených v tejto publikácii.

Obráťte sa na EÚ

Europe Direct je služba, ktorá odpovedá na vaše otázky o Európskej únii. Túto službu môžete kontaktovať: prostredníctvom bezplatného telefónneho čísla: 00 800 6 7 8 9 10 11 (niektorí operátori môžu tieto hovory spoplatňovať), prostredníctvom štandardného telefónneho čísla: +32 22999696 alebo e-mailom na tejto webovej stránke: https://europa.eu/european-union/contact_sk

Luxemburg: Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie, 2022
© Európska únia, 2022

Opakované použitie je povolené pod podmienkou uvedenia zdroja.

Politika opakovaného použitia dokumentov Európskej komisie sa riadi rozhodnutím 2011/833/EÚ (Ú. v. EÚ L 330, 14.12.2011, s. 39). Na akékoľvek použitie alebo reprodukciu fotografií alebo iných materiálov, ktoré nepodliehajú autorskému právu EÚ, je nutné žiadať o povolenie priamo držiteľov autorského práva.

Fotografie: © Getty Images okrem s. 4, 15 © projekt Erasmus+ SheRuns, s. 18 © projekt Erasmus+ SWiNG, s. 26 © projekt Erasmus+ SCORE

Redaktorské úpravy: Nicolas Delorme a Kolë Gjelošhaj

SK BOOK	ISBN 978-92-76-47193-6	doi:10.2766/593153	NC-06-22-067-SK-C
SK PDF	ISBN 978-92-76-47172-1	doi:10.2766/77488	NC-06-22-067-SK-N

Obsah

Predslov	4
Príhovor predsedníčky	5
Úvod	6
Prierezové kritériá a prierezové odporúčania	9
1. Uplatňovanie hľadiska rodovej rovnosti	9
2. Prierezový prístup	10
3. Rodové rozpočtovanie/financovanie	11
4. Monitorovanie a hodnotenie politiky a výskum	11
5. Vzdelávanie	12
6. Komunikácia	13
7. Koordinátori a koordinátorky rodovej rovnosti	13
8. Muži ako spojenci	14
Účasť	15
Trénerstvo a funkcionárstvo	18
Vedenie	22
Sociálne a ekonomické hľadiská športu	25
Mediálne pokrytie	28
Rodovo motivované násilie	31
Referencie a odporúčaná literatúra	35
Príloha 1 Zloženie skupiny na vysokej úrovni	39

Predslov

Rodová rovnosť je veľkou prioritou pre Európsku úniu aj pre mňa osobne. V Únii sa snažíme podporovať každého a každú, aby využili celý svoj potenciál bez ohľadu na pôvod alebo rod. Ani šport nie je výnimkou a nemali by sme zabudnúť na žiadnu ženu ani dievča.

K športu by mali mať prístup všetci, pretože môže zlepšiť telesné a duševné zdravie, posilniť imunitný systém, obohatiť životy ľudí a v spoločnosti zohrávať pozitívnu úlohu. V Európe patrí medzi hlavné riešenia v boji proti obezite a nezdravému životnému štýlu. Európania stále nemajú dostatočný pohyb a táto situácia sa ešte zhoršila v dôsledku pandémie ochorenia Covid-19. Športovanie a fyzická aktivita sú teraz ešte dôležitejšie ako predtým. Zo štatistík sa, žiaľ, dozvedáme, že pohybovým aktivitám sa venuje viac mužov ako žien. Ženy na vedúcich pozíciách v športe sú naďalej menšinou a čelia mnohým prekážkam. V športových zväzoch členských štátov Európskej únie ženy v priemere zastávajú len 14 % najvyšších funkcií s rozhodovacími právomocami. Navyše nemožno tolerovať situácie, v ktorých sú športovkyne vystavené rodovo motivovanému násiliu. Najnovší výskum nám poskytuje ešte výraznejšie dôkazy, že ide o značný problém a ženy v športe treba naliehavo ochraňovať a posilňovať.

Skupina na vysokej úrovni pre rodovú rovnosť v športe zložená z bývalých špičkových športovkyň, politikov, členiek európskych a medzinárodných športových zväzov, ako aj uznávaných akademikov spoločne zostavila odporúčania a riešila témy týkajúce sa zapájania dievčat a žien do športu, tréneriek, zastúpenia žien v rozhodovacích procesoch, mediálneho pokrytia, ako aj rodovo motivovaného násillia.

Tieto odporúčania a návrhy konkrétnych opatrení sú určené Európskej komisii, členským štátom a medzinárodným i vnútroštátnym športovým organizáciám. Preto je dôležité spojiť sily a spraviť všetko pre to, aby sme v celej Európe vytvorili športový sektor s vyváženým zastúpením mužov a žien. Osobne mi veľmi záleží na tom, aby sme posilnili postavenie žien a odstránili prekážky, ktoré im bránia využiť celý potenciál – nielen ako hráčok, ale aj ako kapitánok, tréneriek a vedúcich osobností.

Vítam túto správu ako neoceniteľný zdroj podnetov do politickej diskusie a vyzývam každú zainteresovanú stranu zo sveta športu, aby ju použila ako praktický súbor nástrojov na dosiahnutie väčšej rodovej rovnosti v športe.

Mariya Gabriel
európska komisárka
pre inováciu, výskum,
kultúru, vzdelávanie
a mládež

Príhovor predsedníčky

Emine Bozkurt

predsedníčka skupiny na
vysokej úrovni pre rodovú
rovnosť v športe

Všetci milovníci a milovníčky športu vedia, ako to funguje počas významného zápasu – v krajine sa zrazu objaví milión „športovcov“ a „trénerov“, ktorí komentujú výkony v televízii alebo na štadióne. Ak chceme zostaviť víťazný tím a zrovnoprávniť šport pre ženy a dievčatá, potrebujeme podporu športových fanúšikov a fanúšičiek, ktorí a ktoré chcú to najlepšie pre svoj obľúbený šport. Rovnosť medzi ženami a mužmi je jednou zo základných zásad Európskej únie od jej vzniku. Účasť žien v športe a rovnaké zaobchádzanie na všetkých úrovniach patria medzi hlavné priority Európskej komisie, ale dosahovanie rodovej rovnosti je ešte stále vo vývoji.

Podstata športu spočíva v dosahovaní cieľov a vo vytrvalosti, ako byť najlepší, najrýchlejší, prekonávať ostatných alebo seba. V športe síce panuje víťazné zmýšľanie, no je zaujímavé, že šport má slabé výsledky v boji proti nerovnosti. Potrebujeme dobré vedenie a rýchle reformy. Komisárka Marija Gabriel sa postavila do čela úsilia a záväzkov na dosiahnutie rodovej rovnosti. V decembri 2020 založila skupinu na vysokej úrovni pre rodovú rovnosť v športe a vymenovala 15 členiek a členov. Práca skupiny sa začala vo februári 2021 a skončila sa v decembri 2021. Odborníci a odborníčky pochádzajú z rôznych členských štátov a majú za sebou rozmanité životné skúsenosti – bývalé športovkyne, akademici, političky, niektorí členovia pochádzajú zo športových organizácií, z medzinárodných zväzov, olympijských výborov, zo ženských hnutí či z univerzít a všetci sa zaoberajú o rodovú rovnosť v športe. Stretávali sme sa online v dôsledku ochorenia Covid-19 a pozývali sme odborníčky, vedcov či ľudí z praxe, aby sa s nami podelili o pokrok vo výskume a osvedčené postupy. Po každom takomto zasadnutí nasledovali pracovné stretnutia, na ktorých sme témy ďalej rozoberali a formulovali sme odporúčania.

Som nesmierne hrdá, že vám môžem predstaviť správu skupiny na vysokej úrovni, skvelú tímovú prácu, ktorú odvedli naši spravodajcovia Nicolas Delorme, Kolë Gjelošhaj a naše ostatné členky a členovia: Claudia Bokel, Marisol Casado, Sanda Corak, Sarah Gregorius, Marijke Fleuren Van Walsem, Terhi Heinila, Sarah Keane, Dominique Monami, Christa Prets, Sarah Townsend, Tine Vertommen, Bogdan Wenta a ja. Veľká vďaka za podporu a podnety patrí všetkým odborníckam a odborníkom, Európskej komisii, poradcom a poradkyniam, mnohým rečníckam a rečníkom a organizáciám.

Ak chceme zrovnoprávniť šport pre ženy a dievčatá, potrebujeme podporu športových fanúšikov, športovkýň, trénerov, vedúcich osobností a tvorkýň politiky, aby sme vytvorili „tím rodovej rovnosti“. V tomto úsilí nám môžete pomôcť uplatňovaním týchto odporúčaní vo vašich organizáciách. Vyhrať môžeme len ako tím, ktorý sa inšpiruje odporúčaniami a navrhovanými opatreniami v správe, aby sme našej Únii pomohli skutočne realizovať hodnotu rodovej rovnosti. Pridajte sa do nášho tímu!

Úvod

Rodová rovnosť je základnou zásadou Európskej únie (EÚ). Je zakotvená v zmluvách a EÚ sa aktívne usiluje o jej dosiahnutie – najnovšie prostredníctvom stratégie pre rodovú rovnosť na roky 2021 – 2025. Cieľom stratégie je poskytnúť ženám, mužom, dievčatám a chlapcom v celej ich rozmanitosti slobodu vydať sa na životnú cestu podľa svojho výberu, a rovnaké príležitosti, ktoré im umožnia prosperovať, zapájať sa do európskej spoločnosti a viesť ju.

Keď sa pozrieme na kroky, ktoré sme už podnikli, strategický dokument „Rodová rovnosť v športe – návrh strategických opatrení na roky 2014 – 2020“ bez pochyb prispel k úspechom, no tempo reforiem je nutné zrýchliť. Po prvé, zásada rodovej rovnosti sa teraz uplatňuje vo všetkých opatreniach financovaných z programu Erasmus+ v oblasti športu, pričom sa aktívne podporujú projekty presadzujúce ženský šport. Po druhé, zvyšovanie povedomia je podstatnou súčasťou opatrení EÚ v tejto oblasti, hlavne prostredníctvom štúdií či diskusií, napr. v rámci odbornej skupiny Komisie v oblasti dobrej správy. A napokon iniciatívami, ako je výročné odovzdávanie športových ocenení EÚ #Beinclusive, sa vyjadruje uznanie organizáciám, ktoré pomocou športu zvyšujú sociálne začlenenie vrátane rodovej rovnosti.

V roku 2020 komisárka Gabriel oznámila, že zostaví odbornú skupinu, ktorá bude diskutovať o tom, ako napredovať, a navrhne budúce opatrenia týkajúce sa rodovej rovnosti v športe pre Európsku komisiu, členské štáty EÚ a športové organizácie. Odborná práca povedie k realizácii konkrétnych opatrení na miestnej, vnútroštátnej a európskej úrovni.

Táto správa je výsledkom práce skupiny na vysokej úrovni Európskej komisie pre rodovú rovnosť v športe. Pätnásť členiek a členov skupiny na vysokej úrovni bolo vymenovaných v decembri 2020. Práca skupiny sa začala vo februári 2021 a skončila sa v decembri 2021. Zasadnutia sa zameriavali na šesť oblastí angažovania, ktoré identifikovali odborníci a odborníčky. Vedci, vedkyne a ľudia z praxe si vymieňali poznatky z výskumu a osvedčené postupy. Po každom zasadnutí nasledovali pracovné stretnutia, na ktorých sa zostavil súhrn prezentácií a sformulovali sa odporúčania.

Táto správa je rozdelená na dve časti a na záver je uvedená bibliografia a prílohy, ktorých súčasťou je aj katalóg ilustračných projektov. Prvá časť je venovaná otázkam zo všetkých hlavných tém. V druhej časti sú rozoberané kľúčové tematické oblasti a ďalej sa rozdeľuje na tri časti: prehľad súčasnej situácie z vedeckého hľadiska a modelov zavedených medzivládnyimi organizáciami; odporúčania; a návrhy opatrení pre zainteresované strany, konkrétne pre Európsku komisiu, členské štáty EÚ, športové zväzy a organizácie, ktoré riadia amatérsky šport.

Vzhľadom na význam športu pre spoločnosť a na telesné a duševné blaho jednotlivca si členstvo skupiny na vysokej úrovni želá, aby bol šport zapracovaný do verejnej politiky v oblasti rodovej rovnosti, a to najmä preto, že do politiky týkajúcej sa športu a fyzickej aktivity sa musí systematicky integrovať rodová rovnosť. V tejto správe sa prihliada na správu „Rodová rovnosť v športe – návrh strategických opatrení na roky 2014 – 2020“ a na pracovný plán EÚ pre šport na roky 2021 – 2024, pričom sa plne uplatňuje dvojitý prístup stratégie pre rodovú rovnosť, podľa ktorého sa kombinujú opatrenia na dosiahnutie rodovej rovnosti so silnejším zapracovaním rodového hľadiska do všetkých politík a iniciatív EÚ¹, ako aj na akčný plán EÚ pre rodovú rovnosť a posilnenie postavenia žien v rámci vonkajšej činnosti na roky 2021 – 2025².

Táto správa stručne vyjadruje cieľ členstva skupiny na vysokej úrovni v súvislosti s vykonávaním a vytváraním opatrení tak, aby mali široké uplatnenie a dlhotrvajúci vplyv. Členky a členovia sa domnievajú, že je nutné zrýchliť vykonávanie na základe jasne vymedzených akčných plánov s nastaveným rozpočtom. Po roku 2010 sa všetky zainteresované strany venovali skúmaniu postavenia žien v športe a vyvíjali technické nástroje (rodové rozpočtovanie atď.). Nadalej je zásadne dôležité, aby zainteresované strany v rámci svojej odbornosti uplatňovali dlhodobé opatrenia s čo najširším záberom a čo najrýchlejšie. Do všetkých opatrení sa ako kritérium dobrej správy musí zahrnúť politika v oblasti rodovej rovnosti v športe a všetky ponuky podpory musia byť podmienené touto požiadavkou. Skupina na vysokej úrovni vie, že v tejto oblasti vzniklo mnoho iniciatív zainteresovaných strán, a preto zdôrazňuje, že je potrebné ich vyhodnotiť a zozbierať údaje, aby sa zmeral vplyv, čo umožní dosahovanie kvantitatívnych a kvalitatívnych cieľov týkajúcich sa integrácie žien do športu.

Členstvo skupiny na vysokej úrovni sa sústredilo na prijatie praktických opatrení na miestnej úrovni. Verejné orgány a športové zväzy síce vytvorili mnoho iniciatív na najvyšších úrovniach, a predovšetkým na medzinárodnej úrovni, no veľkú časť úsilia o šírenie informácií, zvyšovanie povedomia, monitorovanie, hodnotenie a podporu treba vyvinúť na amatérskej úrovni. Členky a členovia poznamenali, že už niekoľko rokov je k dispozícii mnoho relevantných správ a odporúčaní, čo dosvedčuje, že povedomie o problematike sa rozšírilo už tesne po roku 2010. Tieto zdroje sú dnes stále relevantné. Členovia a členky sa preto priklonili k praktickému prístupu s podporou vhodných nástrojov a odborných znalostí (prierezové témy) a k rozsiahlemu šíreniu informácií, ktoré budú užitočné pre všetky zapojené skupiny, aby sa zabezpečila relevantnosť tejto správy pre všetkých.

Vďaka rozmanitým iniciatívam, štúdiám a publikáciám o rodovej rovnosti v športe, ako aj vďaka mnohým angažovaným aktérom je možné identifikovať spoločné postupy ku každej téme a maximalizovať efektívnosť. Osem zvolených prierezových tém sa opakovane objavovalo počas práce na hlavných témach. Keďže sa týkajú všetkých šiestich kľúčových tematických oblastí angažovania, rozhodli sme sa vyzdvihnúť ich z dvoch hlavných dôvodov: sú nevyhnutné na rozvoj a vykonávanie opatrení v kľúčových tematických oblastiach a členstvu to umožňuje venovať sa novým, konkrétnejším príspevkom, predovšetkým vedeckej povahy.

1 https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/qanda_20_357.
2 https://ec.europa.eu/international-partnerships/system/files/join-2020-17-final_en.pdf.

Výber prierezoých tém podnecuje úvahy o novom vývoji a potrebách, ktoré sa identifikovali počas vykonávania politiky v oblasti rodovej rovnosti, a výsledkom je zahrnutie tém „Muži ako spojenci“ a „Prierezový prístup“ a potreba „Koordínátorov a koordinátoriek rodovej rovnosti“.

Prierezové témy:

- Uplatňovanie hľadiska rodovej rovnosti
- Prierezový prístup
- Rodové rozpočtovanie/financovanie
- Monitorovanie a hodnotenie politiky a výskum
- Vzdelávanie
- Komunikácia
- Koordinátori a koordinátorky rodovej rovnosti
- Muži ako spojenci

Šesť kľúčových tematických oblastí angažovania predstavujú témy, ktoré sú najrelevantnejšie pre verejné orgány a športové zväzy:

- Účasť
- Trénerstvo a funkcionárstvo
- Vedenie
- Sociálne a ekonomické hľadiská športu
- Mediálne pokrytie
- Rodovo motivované násilie

V uplynulých 10 rokoch sa sprístupnilo mnoho dokumentov o úlohe, účasti a vplyve žien v športe. Tieto dokumenty majú potenciál prispievať k efektívnejšej a rýchlejšej integrácii žien v teréne. Súčasný trend sa prikláňa k posilňovaniu postavenia žien, väčšiemu zastúpeniu v riadiacich funkciách, zvýšenej viditeľnosti, lepšej ochrane v zdravom a bezpečnom prostredí, odbúravaniu diskriminácie a predsudkov a k pravidelnejšej a kontrolovanej účasti v športe. Prístupy sa hodnotia z hľadiska dobrého riadenia a správy, ako aj so zohľadnením vplyvov na verejné zdravie a telesné i duševné blaho.

Našou úlohou je štruktúrovať a vo veľkom rozsahu usmerňovať najmä mladých ľudí, aby sa vydali na cestu vzdelávania a posilňovania postavenia. Dlhodobým cieľom je zvýšiť počet žien, ktoré sa zapájajú do športu, a počet osôb, ktoré sú schopné investovať do všetkých hľadísk športu od najpolitickejších po najtechnickejšie. Verejné orgány by mali presadiť zapracovanie prístupu rodovej rovnosti ako podmienku na poskytnutie podpory. Mali by sa zaviesť mechanizmy monitorovania a podpory, do ktorých budú zapojení všetci aktéri a riadiace funkcie (rozpočet, ľudské zdroje, vytváranie sietí, komunikácia atď.), a budú zorganizované tak, aby sa zabezpečilo dosahovanie cieľov vymedzených verejnými orgánmi a inými zainteresovanými stranami. Musí sa vyvinúť dodatočné úsilie na komunikáciu s mladými ženami, aby sme im umožnili lepšie pochopiť, že prostredníctvom športu môžu ženy získať vplyv a skúsenosti a vybudovať si sebadôveru.

Cieľom je zabezpečiť, aby organizácie od miestnej po medzinárodnú úroveň zapracovali prístup rodovej rovnosti do všetkých svojich úkonov a aby všetci v organizácii uplatňovali príslušné zásady. Osobitné úsilie treba vyvinúť na zabezpečenie rozsiahleho šírenia referenčných dokumentov.

V oblasti odbornej prípravy je nutné snažiť sa doplniť fyzickú aktivitu v detstve, pričom osobitné úsilie by malo byť vyvinuté na rozvoj príležitosti na školách, v ktorých povinná dochádzka umožňuje jednoduchšie šírenie informácií a možno vytvoriť štruktúrované mimoškolské aktivity a prepojenia s klubmi, ktoré riadi kvalifikovaný a skúsený personál.

V nasledujúcich rokoch sa ciele vymedzené v predchádzajúcom desaťročí musia dosiahnuť a monitorovať a treba zaviesť podporné mechanizmy pre všetky úrovne športu. Musí to byť desaťročie vykonávania pomocou aktérov z amatérskej úrovne a investícií do vzdelávania, aby sa zmenila mentalita a postupy, počnúc vyučovaním športu na školách alebo v kluboch. Počas tohto obdobia sa tiež musí zvýšiť prístup k funkciám so zodpovednosťou a prejsť od symbolickej prítomnosti ku skutočnému vedeniu. Efektívnosť projektov možno dosiahnuť len racionalizáciou projektov prostredníctvom špecializovaného hodnotenia a spolupráce s vedeckou obcou, aby sa zaviedol rozsiahly zber a analýza údajov. Vďaka tomu bude možné prijať vhodné prierezové opatrenia zamerané na rôzne formy účasti a cieľové skupiny na základe väčšieho množstva poznatkov o najnovších prichádzajúcich trendoch.

Prierezové kritériá a prierezové odporúčania

Pri posudzovaní šiestich kľúčových tematických oblastí netreba zabúdať na osem prierezových odporúčaní. V každej tematickej oblasti niektoré odporúčania alebo rady, „ako napredovať“, priamo súvisia s týmito prierezovými odporúčaniami.

1. Uplatňovanie hľadiska rodovej rovnosti

Všetky zainteresované strany (najmä športové organizácie) musia uplatňovať hľadisko rodovej rovnosti, aby sa dosiahol celkový, integrovaný, štruktúrovaný a dlhotrvajúci vplyv. Keďže v európskych textoch sa odporúča zapracovanie hľadiska rodovej rovnosti do športových aktivít³, športové organizácie (najmä na vnútroštátnej a miestnej úrovni) musia jednotnejšie uplatňovať tento prístup.

„Zámerom tejto správy je prostredníctvom konkrétnych opatrení pre všetkých priniesť do praxe postupy, ktorými môžeme skutočne dosiahnuť rodovú rovnosť v športe. Kľúčovou časťou tohto úsilia je uznať, že tradičné pravidlá a štruktúry v športe boli vytvorené hlavne pre mužov a že by sme mali uplatniť hľadisko rodovej rovnosti vo všetkých oblastiach politiky a stratégiách týkajúcich sa športu.“

Sarah Keane
generálna riaditeľka
Swim Ireland a prvá
predsedníčka Írskeho
olympijského zväzu

³ Závety Rady z 18. novembra 2010 o úlohe športu ako zdroja a hybnej sily aktívneho sociálneho začleňovania, [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/HTML/?uri=CELEX:52010XG1203\(04\);](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/HTML/?uri=CELEX:52010XG1203(04);) uznesenie Európskeho parlamentu z 2. februára 2012 o európskom rozmere v športe (2011/2087(INI)), <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/HTML/?uri=CELEX:52012IP0025;> závery Rady z 21. mája 2014 o rodovej rovnosti v športe, [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/HTML/?uri=CELEX:52014XG0614\(09\);](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/HTML/?uri=CELEX:52014XG0614(09);)

Podľa definície Európskeho inštitútu pre rodovú rovnosť (EIGE) uplatňovanie hľadiska rodovej rovnosti spočíva v „zohľadňovaní hľadiska rodovej rovnosti počas prípravy, zostavovania, vykonávania, monitorovania a hodnotenia politiky, regulačných opatrení a programov vynakladania prostriedkov s cieľom presadzovať rovnosť medzi ženami a mužmi a odstraňovať diskrimináciu“.

Uplatňovanie hľadiska rodovej rovnosti v športe môže zahŕňať trojfázový prístup⁴:

- **rodová rovnosť ako prierezová téma a zohľadňovanie rodovej rovnosti počas analýzy, vykonávania, monitorovania a hodnotenia všetkých projektov/programov,**
- **osobitné programy v oblasti rodovej rovnosti a iniciatívy/rozpočty, ktorými sa riešia konkrétne problémy týkajúce sa rodovej rovnosti,**
- **podpora organizácií, ktoré dbajú na rodovú rovnosť vo svojich postupoch, kompetenciách personálu, rozpočtoch, partnerstvách, kultúre organizácie a politike rovnakých príležitostí.**

Rodovú rovnosť možno dosiahnuť len vtedy, keď bude hľadisko rodovej rovnosti zapracované do všetkých športových aktivít, politik a štruktúr. Verejné orgány a športové organizácie musia zahrnúť koncepciu hľadiska rodovej rovnosti do svojich referenčných textov.

2. Prierezový prístup

Hoci sa tento akčný plán zameriava osobitne na rodovú rovnosť, rovnako dôležitý je aj prierezový prístup k rovnosti. Prierezovým prístupom sa skúma, ako vzájomne prepojené systémy právomocí ovplyvňujú skúsenosti jednotlivcov a vytvárajú nerovnosť⁵. V súlade s touto premisou platí, že rôzne vzorce nerovnosti vychádzajúce z identity, ako sú sexizmus, rasizmus alebo homofóbia, sa utvárajú navzájom⁶. Z dôvodu prekryvania týchto nerovností ich jednotlivci zažívajú v rámci rozličných prienikov – pohlavie/rod, rasa/etnický pôvod, sexuálna orientácia, sociálno-ekonomické postavenie atď.⁷.

Preto nám uplatnenie prierezového prístupu pomôže pochopiť, prečo miera športovej účasti zo skupín, ktoré sú viacnásobne marginalizované, je naďalej nízka v porovnaní s dominantnými skupinami. To isté platí pre všetky ostatné oblasti, na ktoré sa vzťahuje táto správa (t. j. trénerstvo a funkcionárstvo, vedenie, sociálna rovnosť, mediálne pokrytie a rodovo motivované násilie). V športe a športových organizáciách naďalej prevláda biela rasa, muži a heteronormalita, pričom skúsenosti s nerovnosťou, ktoré zažívajú černošské športovkyne alebo športovci a športovkyne LGBTQ+, budú presnejšie pochopené s uplatnením prierezového prístupu, ako keby sa skúmali len z jednej perspektívy. Odporúčame preto začleniť prierezový prístup do politiky v oblasti rodovej rovnosti (t. j. súbežným zohľadňovaním rasy, etnického pôvodu, sexuálnej orientácie atď.).

Považujem za skutočne dôležité, aby vedúce osobnosti športu na vysokej úrovni vyslovili silný záväzok – vo všetkých hľadáiskách, na všetkých úrovniach. Vyžaduje si to zmenu spôsobu vedenia aj štruktúr. Športové organizácie musia mať odvahu a vôľu a neprestajne sa usilovať o rodovú rovnosť a rozmanitosť, podporovať rovnaký prístup pre ženy k rozhodovaniu a trénerstvu, a takisto bojovať proti sexuálnemu obťažovaniu a násiliu v športe. Médiá zohrávajú významnú úlohu a v poslednom čase sa v tejto súvislosti dosiahol dobrý pokrok.“

Terhi Heinilä
generálna
tajomníčka, Fínska
národná rada žien

4 Charlie Sever, *Gender and Sport: Mainstreaming Gender in Sports Projects*, red., Švajčiarska agentúra pre rozvoj a spoluprácu (SDC), 2005, https://www.sportanddev.org/sites/default/files/downloads/9_gender_and_sport_mainstream_gender_in_sports_projects.pdf

5 Collins, P. H., „Intersectionality's definitional dilemmas“, *Annual review of sociology*, roč. 41, 2015, s. 1 – 20.

6 Collins, P. H., „Toward a new vision: Race, class, and gender as categories of analysis and connection“, *Race, Sex & Class*, 1993, s. 25 – 45.

7 Lim, H., Jung, E., Jodoin, K., Du, X., Airton, L. & Lee, E. Y., „Operationalization of intersectionality in physical activity and sport research: A systematic scoping review“, *SSM-population health*, 2021, čl. 100808.

3. Rodové rozpočtovanie/financovanie

Zo skúseností vyplýva, že udržateľnosť a riadny rozvoj akejkoľvek politiky závisí od vhodného financovania, rozpočtovania a schopnosti mobilizovať prostriedky. Zabezpečenie rozpočtovania, ktorým sa posilňuje rast, vývoj a udržateľnosť projektu tak, že sa ovplyvňujú hlavné strategické operácie, by malo byť hlavným regulačným cieľom všetkých zainteresovaných strán. Vzhľadom na množstvo a rozmanitosť zainteresovaných strán a na potrebu väčších investícií, ktoré umožnia prekonať súčasnú chronicky nedostatočnú financovanie ženského športu, keďže až 70 % dostupných prostriedkov sa v súčasnosti vynakladá v prospech chlapcov a mužov⁸, je zásadne dôležité zostaviť, naplánovať, schváliť, vykonávať, monitorovať, analyzovať a auditovať rozpočty rodovo citlivým spôsobom⁹.

Keďže Európsky parlament poukázal na nedostatočný pokrok rodového rozpočtovania medzi rokmi 2015 až 2017, je nutné, aby verejné orgány a športové organizácie vyhradili rozpočty na rodovú rovnosť bez ohľadu na počet žien, ktoré sa zapájajú. Zároveň je nevyhnutné zabezpečiť, aby sa šport zahrnul do investičných programov v rámci zavedenej politiky v oblasti rodovej rovnosti (napr. akčný plán EÚ pre rodovú rovnosť a posilnenie postavenia žien vo vonkajšej činnosti na roky 2021 – 2025 alebo rámec OECD pre rodovú rovnosť), a aby sa povinne zahŕňal do budúcej politiky. Pri dosahovaní tohto cieľa by mohol pomôcť aj súbor nástrojov EIGE pre rodové rozpočtovanie, ktorý je k dispozícii vo všetkých jazykoch EÚ¹⁰.

Všetky športové organizácie (a ich zainteresované strany) by mali vyhradiť časť svojho prevádzkového rozpočtu na vývoj a vykonávanie politiky a opatrení v oblasti rodovej rovnosti. Udržateľné poskytovanie verejných finančných prostriedkov je kľúčové na rozvoj (a dlhodobú životaschopnosť) tejto politiky.

Prideľovanie výraznej časti takýchto verejných finančných prostriedkov musí byť podmienené realizáciou konkrétnych opatrení. Na základe počiatočného posúdenia nákladov, analýzy nákladov a prínosov, politického úsudku a zoraďovania projektov podľa priorít možno prijať počiatočné rozhodnutie o cenovej prístupnosti. Odporúča sa, aby verejné orgány presadzovali vykonávanie programu OECD v oblasti rodového rozpočtovania.

 Potrebujeme víťazný tím, aby sme šport zrovnoprávnili pre ženy a dievčatá, v záujme blaha a bezpečnosti všetkých občanov EÚ. Hrajme spolu na celom štadióne od politickej po amatérsku úroveň, od komisárky po dobrovoľníka v teréne. Vyhrať môžeme len ako tím, ktorý sa inšpiruje odporúčaniami a navrhovanými opatreniami skupiny na vysokej úrovni, aby sme našej Únii pomohli skutočne realizovať hodnotu rodovej rovnosti. Pridajte sa do nášho tímu!“

4. Monitorovanie a hodnotenie politiky a výskum

Monitorovanie a hodnotenie politiky v oblasti rodovej rovnosti sa spolu s vedeckým výskumom musí začleniť do všetkých opatrení. Politika musí zachádzať do väčšej hĺbky, aby mohlo dôjsť k úpravám opatrení, ktoré prispievajú k postupnej dlhodobej zmene. Politika sa musí neustále upravovať, aby reagovala na zmeny miestnych situácií a konkrétne prostredia. Pri plánovaní opatrení musia rôzne úrovne organizácií uviesť, aké metódy monitorovania, hodnotenia a zberu údajov sa uplatnia.

Monitorovanie je povinnou súčasťou čoraz väčšieho počtu verejných politík. OSN Ženy ho vymedzuje takto: „monitorovanie je systematický postup zberu, analýzy a používania informácií, ktorý slúži na sledovanie pokroku programu pri dosahovaní cieľov a na usmerňovanie riadiacich rozhodnutí... Monitorovanie sa uskutočňuje po začatí programu

⁸ <https://www.oecd.org/gov/budgeting/gender-budgeting.htm>.

⁹ <https://www.oecd.org/gov/budgeting/gender-budgeting.htm>.

¹⁰ <https://eige.europa.eu/publications/gender-budgeting-step-step-toolkit>.

a pokračuje počas celého obdobia vykonávania programu. Monitorovanie sa niekedy nazýva hodnotenie postupov, výkonu alebo formatívne hodnotenie. Hodnotenie zahŕňa spätnú väzbu, posúdenie poučení, úrovne posunu a výsledky.“

Na podporu spoľahlivých systémov monitorovania a hodnotenia politiky sa OECD zameriava na tri piliere:

- **vybudovanie inštitucionálneho rámca zavedením vhodných právnych, politických a organizačných opatrení na podporu výkonu verejnej politiky,**
- **presadzovanie používania dôkazov a monitorovania a hodnotenia politiky investovaním do zručností vo verejnom sektore a postupov tvorby politiky a podporovaním zapájania zainteresovaných strán,**
- **presadzovanie kvality monitorovania a hodnotenia politiky, napríklad prostredníctvom rozvoja usmernení, investovania do budovania kapacít a preskúmania ex post a kontrolných mechanizmov.**

Zber údajov je súčasťou týchto prístupov. Treba zapojiť výskumníkov a výskumníčky s cieľom umožniť pravidelný zber a analýzu údajov a úpravu opatrení. Zber údajov a pridelenie finančných prostriedkov musí byť systematické, trvalé a povinné. Všetky zainteresované strany musia budovať právne a technické prostredia a postupy, ktoré umožnia prístup k údajom a podporným platformám a nástrojom. Otvorené údaje online majú zásadný význam pre nepretržité monitorovanie/hodnotenie a podnecovanie vedeckého výskumu v oblasti rodovej rovnosti. Takisto sa výrazne odporúča spolupráca so vzdelávacími inštitúciami.

V neposlednom rade treba monitorovať a hodnotiť vykonávanie a efektívnosť týchto odporúčaní a opatrení. Na tento účel navrhujeme vytvoriť stálu skupiny na vysokej úrovni pre rodovú rovnosť v športe.

5. Vzdelávanie

Informačné a podporné nástroje v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy musia byť súčasťou každej fázy vykonávania akčných plánov, stratégií a opatrení pre rodovú rovnosť, ktoré sa vytvoria na základe odporúčaní. Sú nevyhnutným zdrojom informácií o najnovších vedeckých zisteniach, učia nás o nových praktikách a vysvetľujú, z čoho vychádza politika, pričom musia byť určené všetkým strategickým zainteresovaným stranám spolu s vhodnou metodikou a formátom. Ich hlavnou úlohou je podporovať vykonávanie prostredníctvom väčšej osvetu o význame a vplyve politiky v oblasti rodovej rovnosti, aby sa zabezpečilo, že kľúčoví hráči si osvoja plány pre rodovú rovnosť.

Na dosiahnutie tohto cieľa by zainteresované strany mali vytvoriť výmenné platformy, ktoré im pomôžu vyslať rovnaké posolstvo a vykonávať opatrenia čo najvhodnejším spôsobom. Ak chceme vyhovieť týmto potrebám, musia sa zaviesť rozličné vzdelávacie platformy, metódy a programy.

Vzdelávací projekt je strategickým nástrojom, ktorým sa vymedzujú priority a očakávané výsledky a propagujú sa v cieľových skupinách. Preto je súčasťou prístupu, ktorým sa presadzuje jednotnosť a súčinnosť medzi všetkými úrovňami systému, pričom sa prihliada na to, že každá zmena si vyžaduje čas a prostriedky a môže sa stretnúť s odporom. Najčastejšie opatrenia sú zvyčajne odborné školenia o rodovej rovnosti (všeobecné alebo prispôbené) a aktivity na zvyšovanie povedomia.

Väčšina detí sa so športom zoznamuje v škole. Keďže ISF presadzuje vzdelávanie s využitím športu, považuje za zásadné zabezpečiť, aby bola rodová rovnosť dobre integrovaná a chápaná vo všetkých športových aktivitách od raného veku a v každom vývojovom kroku mládeže. Správa skupiny na vysokej úrovni Európskej komisie je veľmi dôležitý podporný nástroj pre mládež, pretože sa týka všetkých kľúčových zainteresovaných strán a pokrýva všetky uhly pohľadu v záujme dosiahnutia rodovej rovnosti v športe.“

Kolë Gjelošhaj
zástupca generálneho
tajomníka ISF

6. Komunikácia

Komunikácia je zapracovaná do stratégie pre rodovú rovnosť a mala by zohrávať dôležitú úlohu pri propagovaní tejto správy a vykonávaní jej odporúčaní zainteresovanými stranami. Členstvo skupiny na vysokej úrovni preto zdôrazňuje, že je nutné realizovať dlhodobý komunikačný plán.

Všetky zainteresované strany si musia osvojiť túto správu, aby prispievala k štruktúrovanému vykonávaniu konkrétnych opatrení. Je nutné posilniť a štruktúrovať spoluprácu medzi zainteresovanými stranami, aby si vyvinuli nástroje, kapacity, politiku a opatrenia, a zároveň uľahčovať dialóg a výmenu skúseností.

Počiatočná stratégia by zahŕňala poskytnutie komplexných informácií zainteresovaným stranám, pretože každá zmena si vyžaduje skutočné pochopenie jej povahy a realizačných prostriedkov. Táto správa sa preto musí stať referenčným dokumentom pre verejnú politiku. Je zostavená tak, aby sa od nej odvíjali akčné plány športových organizácií a aby mohla byť podrobená kritickej analýze vedeckej obce.

Odporúča sa:

- **široť správu medzi zainteresovanými stranami a všeobecne ju sprístupniť ako referenčný dokument od medzinárodnej až po miestnu úroveň,**
- **zabezpečiť finančné, ľudské a technické prostriedky na podporu jednotných, dlhodobých a inovačných komunikačných plánov a súvisiacich opatrení na propagáciu správy,**

- **komunikovať o používaní správy,**
- **odkazovať na správu v súvislosti s opatreniami zavedenými v stratégiách zainteresovaných strán pre rodovú rovnosť,**
- **organizovať podujatia, na ktorých sa správa predstaví a prediskutuje,**
- **začleniť správu do verejnej politiky,**
- **preložiť správu do všetkých úradných jazykov EÚ.**

7. Koordinátori a koordinátorky rodovej rovnosti

Dôrazne sa odporúča vymenovať koordinátorov a koordinátorky rodovej rovnosti vo všetkých športových organizáciách (od medzinárodných zväzov až po amatérsku úroveň) a verejných orgánoch, ktoré pôsobia v športe, buď prostredníctvom naboru nových osôb, alebo vyškolenia existujúcich členov organizácie.

Cieľom je zabezpečiť, aby stratégie/akčné plány pre rodovú rovnosť čo najefektívnejšie a najorganizovanejšie vykonávali osoby s požadovanými znalosťami (t. j. s teoretickým a praktickým chápaním rodovej rovnosti, prierezového prístupu a prístupu rozvoja komunity).

Táto pozícia zahŕňa rozvoj, realizáciu a hodnotenie rozličných iniciatív na presadzovanie rodovej rovnosti a zabráňovanie rodovo motivovanému násiliu. Koordinátori a koordinátorky budú zohrávať kľúčovú úlohu pri poskytovaní technického poradenstva, koordinácii vykonávacích činností (školenia o zvyšovanie povedomia o rodovej rovnosti) a pri uplatňovaní pravidiel, postupov a hľadiska rodovej rovnosti v programoch.

Úlohou koordinátoriek a koordinátorov rodovej rovnosti bude okrem iného:

- **pomáhať pri rozvoji a riadení iniciatív v oblasti rodovej rovnosti v rámci všetkých zložiek programu a pri poskytovaní technickej podpory a školení o rodových prístupoch pre rôzne zainteresované strany,**
- **zabezpečiť, aby sa rodová rovnosť začleňovala do riadiacich rámcov, posilňovať a podporovať stratégie pre rodovú rovnosť a budovať kapacity v oblasti rodovej rovnosti u členov organizácie,**
- **zabezpečiť, aby sa vo všetkých programoch zohľadňovala rodová rovnosť,**
- **formulovať kľúčové posolstvá rodovej rovnosti získané v rámci skúseností z terénu, hodnotení, výskumu a vykonávania projektov,**
- **prispievať k formulácii, vytváraniu a vykonávaniu krátkodobých a dlhodobých projektových cieľov a iniciatív,**
- **skúmať možnosti začleňovania hľadísk rodovej rovnosti do iných oblastí pôsobenia.**

8. Muži ako spojenci

V športových organizáciách historicky dominujú muži. V športe sa naďalej výrazne odlišuje počet žien a mužov na pozíciách s právomocou¹¹. Muži na rozhodovacích pozíciách sú teda často vnímaní ako prekážky, keďže zvyknú zosobňovať mužskú hegemoniu¹². Vo vedeckej literatúre však existujú

jednoznačné dôkazy o pozitívnom vplyve mužov, ktorí vystupujú ako spojenci žien v športe¹³. Môžeme sa teda posunúť od negatívneho k pozitívnemu obrazu a vnímať mužov ako súčasť riešenia. Pri spojení predpokladáme, že osoby, ktoré patria do dominantnej sociálnej skupiny, môžu vytvoriť spojenectvo s marginalizovanou sociálnou skupinou s cieľom bojovať proti systematickému útlaku a prejsť na systém, v ktorom je moc rozdelená rovnocenne¹⁴.

Spojenectvo pre rodovú rovnosť uznáva, že muži zastávajú väčšinu rozhodovacích pozícií, a usiluje sa využiť prístup, ktorý majú, na dosiahnutie zmeny v športe. Možno to doceliť tak, že ženy sa budú podporovať a poskytnú sa im prístup a možnosti v kruhoch, z ktorých sú zvyčajne vylúčené¹⁵. Vedúce mužské osobnosti majú prístup k strategickým diskusiám, počas ktorých sa tvorí a formuje politika, čo im dáva možnosť podporovať radikálnu organizačnú zmenu v športe¹⁶. Takto môžu muži priviesť ďalších spojencov, čo má zásadný význam, pretože jeden spojenec nemôže sám vyriešiť celý problém¹⁷. Spojenci z radov mužov teda zohrávajú dôležitú úlohu pri budovaní koalície, ktorá sa zasadzuje za reformu, ktorou sa môže dosiahnuť zmena¹⁸.

Preto je zásadné, aby sa muži stali presadzovateľmi rodovej rovnosti vo všetkých oblastiach, na ktoré sa vzťahuje táto správa.

13 Heffernan (2018).

14 Patel (2011).

15 Heffernan (2018).

16 Ely & Meyerson (2000).

17 Bishop (2002); Reason a kol. (2005).

18 Heffernan (2018).

11 Burton (2015).

12 Burton (2019).

“Dostalo sa mi veľkej podpory od športovkýň aj športovcov a športových funkcionárov, aby som sa stala prvou ženou, ktorá bola zvolená do kresla predsedníčky Komisie športovcov MOV. Táto pozícia mi umožnila podporovať, posilňovať a mentorovať mnohé športovkyne, aby sa dostali do vedúcich pozícií. Len spoluprácou sa nám podarí dosiahnuť rodovú rovnosť a pripraviť pôdu na rodovo vyvážené vedenie na všetkých úrovniach.”

Claudia Bokel

Olympijská
športovkyňa a
bývala členka
Výkonnej rady MOV

Účasť

Kontext

Ako už bolo zdôraznené v kľúčových referenčných dokumentoch¹⁹, pravidelná fyzická aktivita má rozmanité zdravotné, psychologické a sociálne prínosy, zatiaľ čo sedavý životný štýl je rizikový faktor súvisiaci so vznikom mnohých chronických ochorení. Pandémia ochorenia COVID-19 výrazne zvýšila výskyt sedavého životného štýlu, najmä u dievčat a žien²⁰.

Podľa prieskumu Eurobarometra o športe a fyzickej aktivite²¹ sa v Európe ženy (36 %) pravidelne venujú športu s menšou pravdepodobnosťou ako muži (44 %). Podobne 40 % mužov sa nikdy nevenuje žiadnej fyzickej aktivite v porovnaní s 52 % žien. Hoci medzi členskými štátmi sú výrazné rozdiely, účasť žien na športe je vždy nižšia ako účasť mužov. Frekvencia účasti žien na športe sa tiež znižuje s vekom: 33 % žien z vekovej skupiny 15 – 24 rokov nevykonáva žiadnu fyzickú aktivitu. Tento podiel sa zvyšuje na 42 % vo vekovej skupine 25 – 39 rokov, na 50 % vo vekovej skupine 40 – 54 rokov a na 64 % vo vekovej skupine nad 55 rokov.

Miera fyzickej nečinnosti u mužov dosahuje 15 % vo vekovej skupine 15 – 24 rokov, 28 % vo vekovej skupine 25 – 39 rokov, 39 % vo vekovej skupine 40 – 54 rokov a 58 % vo vekovej skupine nad 55 rokov. Ženy sa oproti mužom takisto menej výrazne zapájajú do dobrovoľníckych aktivít súvisiacich so športom (4 % oproti 8 %)²².

Podľa najnovšej vedeckej literatúry²³ tento rodový rozdiel spôsobujú praktické, osobné a sociálno-kultúrne prekážky. Medzi praktické prekážky patrí nedostatok času, starostlivosť o dieťa a peniaze, bezpečnostné obavy a obmedzený prístup k zariadeniam. Osobné prekážky zahŕňajú negatívny obraz o tele, nedostatok vhodného oblečenia/vybavenia, nedostatočnú sebadôveru/sebavedomie a vplyv rodičov/rodiny. Sociálno-kultúrne prekážky zahŕňajú vnímanie športu ako oblasť, ktorej dominujú muži, rodové stereotypy, nedostatok ženských vzorov, obťažovanie a zneužívanie (pozri oddiel o rodovo motivovanom násilí) a postoje či predsudky týkajúce sa sexuálnej orientácie, zdravotného postihnutia a etnickej

19 Usmernenia EÚ o fyzickej aktivite; stratégia pre fyzickú aktivitu pre európsky región WHO na roky 2016 – 2025; a usmernenia WHO o fyzickej aktivite a sedavom správaní.

20 Garcia-Tascon a kol. (2020).

21 https://data.europa.eu/data/datasets/s2164_88_4_472_eng?lo-cale=sk.

22 Osobitný prieskum Eurobarometra 472 Šport a telesná aktivita (2018).

23 Abdelghaffar a Siham (2019); Andersen a Bakken (2019); Basterfield a kol. (2016); Downward a kol. (2014); Eime a kol. (2015); Grima a kol. (2017); Hickey a kol. (2017); Hulteen a kol. (2017); Jenkin a kol. (2017); O'Reilly a kol. (2018); Portela-Pino a kol. (2020); Somerset a Hoare (2018); Spiteri a kol. (2019); Storr a kol. (v tlači).

príslušnosti. Vzhľadom na tieto prekážky sa ženy v porovnaní s mužmi častejšie zapájajú do športu mimo športových organizácií a klubov. Okrem toho z dôvodu už spomenutých rodových stereotypov sú ženy v niektorých športoch nadmerne zastúpené (napr. tanec alebo gymnastika) a v iných sú nedostatočne zastúpené (napr. box alebo ragby). Tam, kde si všímame sťažený prístup k športu z dôvodu binárneho rodového prístupu, musíme tiež konštatovať, že pre niektorých sa tieto prekážky ešte viac prehlbujú. V nedávnom prieskume OUTSPORT²⁴ sa zistilo, že 90 % opýtaných malo dojem, že v športe prevláda homo/transfóbia z rôznych dôvodov od negatívnych osobných skúseností až po homo/transfóbne vyjadrovanie²⁵.

Sarah Townsend
spolupredsiedníčka
EGLSF

Rovnosť v športe znamená ponúknuť každému a každej rovnaké príležitosti v športe na všetkých úrovniach – od účasti až po riadenie. Dosahovanie tohto cieľa je výzva pre nás, naše kluby a naše športové orgány; znamená to zmeniť našu športovú kultúru a naučiť sa otvoriť náruč rozmanitosti.“

Odporúčania

- 1. Uplatňovať hľadisko rodovej rovnosti vo všetkých politikách a stratégiách týkajúcich sa športu**
Prihliadať na rodovú rovnosť vo všetkých politikách týkajúcich sa športu, mládeže, zdravia a vzdelávania, pri pridelovaní prostriedkov a rozhodovaní. Počnúc školami zriadiť mechanizmy na podporu športovej aktivity u dievčat a žien každého veku, a predovšetkým v zraniteľnejších a menej aktívnych skupinách. Zabezpečiť ženám príležitosti na účasť v športe od amatérskej až po vrcholovú úroveň, aby sa zaistilo zbližovanie cieľov a vplyvov v oblasti zdravia, posilňovanie postavenia, začleňovanie a integrácia. Presadzovať vyváženú prácu, štúdiá či rodinného života so športom.
- 2. Vytvoriť akčné plány pre rodovú rovnosť a vyčleniť finančné prostriedky na zvýšenie príležitostí na účasť v športe pre všetky dievčatá a ženy** Tieto akčné plány by mali slúžiť ženám v celej ich rozmanitosti a mali by sa zameriavať na šport žien každého veku. Mali by sa v nich tiež vyzdvihovať príležitosti, ktoré šport ponúka dievčatám a ženám v súvislosti s dobrovoľníctvom, občianstvom a vedením komunity.
- 3. Zaručiť rovnaký prístup k prostriedkom (vrátane priestorov, vybavenia a oblečenia)** Odstrániť prekážky a diskriminačné správanie voči dievčatám a ženám. Zabezpečiť rovnaký prístup pre všetky dievčatá a ženy, pokiaľ ide o načasovanie tréningov a súťaží, kvalitnú infraštruktúru a vybavenie. Vytvoriť bezpečné verejné interiérové a exteriérové športoviská.
- 4. Monitorovať a hodnotiť pokrok/vykonávanie** Nabádať Európsku komisiu, členské štáty a športové organizácie, aby monitorovali a hodnotili súčasný stav, pokrok a prekážky rodovej rovnosti. Vytvoriť harmonizované metodiky monitorovania a hodnotenia.

²⁴ <https://www.out-sport.eu/survey-2/>.

²⁵ Osobitný prieskum Eurobarometra 472: Šport a telesná aktivita (2018).

Ako napredovať

Európska komisia

- Pokračovať v spolupráci s Radou Európy a pokračovať v rozvoji a realizácii projektu All-In.
- Presadzovať a podporovať výskum o rodovej rovnosti v športe a vytvárať príležitosti pre menšiny so zohľadnením prierezového prístupu.
- Začleniť uplatňovanie hľadiska rodovej rovnosti do programu Erasmus+ a iných nástrojov financovania EÚ. Poukázať na možnosť pridelenia finančných prostriedkov z Európskeho fondu regionálneho rozvoja na zlepšenie rodovej rovnosti v športových zariadeniach.
- Merať, monitorovať, hodnotiť a deliť sa o pokrok pri dosahovaní rodovej rovnosti v športe. Mohli by sa mobilizovať štruktúry, ako je EIGE.
- Podporovať oslovenie dievčat a žien prostredníctvom Európskeho týždňa športu (EWOs) a iniciatívy HealthyLifestyle4All.
- Zostaviť nástroje pre športové organizácie na oslavu inšpiratívnych vzorov a príkladov účasti žien a dievčat (napr. vytvorenie ocenenia BeEqual alebo osobitnej kategórie športových ocenení EÚ Beinclusive).
- Zorganizovať dialóg so všetkými zainteresovanými stranami, aby sa zvýšili rodovo vyvážené športové príležitosti.

Členské štáty

- Podmieniť verejné financovanie športových organizácií vytvorením a vykonávaním strategických plánov a opatrení v oblasti rodovej rovnosti.
- Vytvoriť rodovo vyváženú športovú politiku v spolupráci so športovými orgánmi.
- Podporovať praktický prístup založený na rodovej rovnosti, keď verejné orgány posudzujú navrhované športové projekty a programy.
- Poukázať na význam a pridelať prostriedky na zabezpečovanie kvalitných programov fyzickej aktivity na školách a na mimovyučovacie aktivity na školách pre dievčatá každého veku a v celej ich rozmanitosti s cieľom predchádzať neúčasti na fyzickej aktivite a školských športových aktivitách.
- Poskytovať bezpečné zariadenia a vybavenie pre všetky dievčatá a ženy, najmä v priestoroch financovaných z verejných prostriedkov (vrátane škôl).
- Vyžadovať, aby kvalifikované trénerky a tréneri, funkcionári a funkcionárky a vedúce osobnosti zlepšovali bezpečnú účasť žien v športe.

- Hlásiť sa k medzinárodným dohovorom o ľudských právach a právach žien s cieľom presadzovať športové príležitosti a zakázať prijímanie rodovo diskriminujúcich nariadení a postupov.
- Preskúmať právne predpisy, vykonávať postupy a poskytovať stimuly a finančnú podporu na zlepšovanie politiky, vzdelávania a výskumu v oblasti rodovej rovnosti súvisiacich so športom.

Medzinárodné a vnútroštátne športové organizácie

- Poskytovať finančné stimuly členským organizáciám s cieľom zostaviť a vykonávať plány a opatrenia zamerané na rodovú rovnosť.
- Vytvoriť rodovo vyváženú športovú politiku prostredníctvom preskúmania predpisov, poskytovania finančnej podpory a iných iniciatív a uplatňovať nové postupy.
- Podporovať vnútroštátne, regionálne a miestne športové infraštruktúry (vrátane škôl) sprístupnením bezpečných zariadení a vybavenia pre všetky dievčatá a ženy.
- Poskytovať finančnú, materiálnu a vzdelávaciu podporu kvalifikovaným trénerom a trénerkám, funkcionárkam a funkcionárom a vedúcim osobnostiam v záujme presadzovania bezpečnej účasti žien v športe.
- Poskytovať rovnaké príležitosti pre všetky dievčatá a ženy, aby mohli súťažiť v športe na všetkých úrovniach (napr. vytvoriť programy, ktoré sa zameriavajú na rodovú nerovnosť).
- Využívať tradičné programy súvisiace s veľkými športovými podujatiami na zvýšenie príležitostí na účasť v športe pre dievčatá a ženy.

Amatérske subjekty

- Vytvoriť politiku v oblasti rodovej rovnosti a ochrany pre ženy a dievčatá v celej ich rozmanitosti.
- Poskytnúť a zaistiť dostupnosť bezpečných zariadení a vybavenia pre všetky dievčatá a ženy.
- Zahrnúť disciplinárne opatrenia a konania týkajúce sa rodovo motivovaného násillia/zneužívania/obťažovania do etických kódexov a zriadiť služby pomoci pre zasiahnuté osoby.
- Vymenovať koordinátorky a koordinátorov rodovej rovnosti.

Trénerstvo a funkcionárstvo

Kontext

Podľa prieskumu Eurobarometra o športe a fyzickej aktivite²⁶ sa muži (30 %) častejšie stávajú trénermi ako ženy (23 %). Na základe číselných údajov zo siedmich členských štátov EÚ sa v správe EI GE z roku 2015 konštatovalo, že len 20 –30 % športových trénerov v Európe sú ženy²⁷.

Podobne počas olympijských hier v Tokiu v roku 2020 bolo len 13 % tréneriek a 30,5 % funkcionárov. Ženy sú teda jednoznačne nedostatočne zastúpené na trénerských a funkcionárskych pozíciách, a predovšetkým na vrcholovej úrovni. Okrem toho, trénerky a funkcionárky sú sústredené hlavne v

“*Zo spoločnej práce s odborníkmi a odborníčkami v skupine na vysokej úrovni jednoznačne vyplynuli existujúce nedostatky súvisiace s rodovou rovnosťou v športe a vypracovali sa primerané odporúčania opatrení, aby sa dosiahla spravodlivá súťaž medzi všetkými osobami, ktoré sa zapájajú do športu. Dúfam a želám si, aby ich v nasledujúcich rokoch naozaj zrealizovali zodpovedné športové osobnosti v členských štátoch EÚ.*“

Christa Prets
Predsedníčka
100%Sport Austria

²⁶ https://data.europa.eu/data/datasets/s2164_88_4_472_eng?lo-scale=sk.

²⁷ <https://eige.europa.eu/publications/gender-equality-sport>.

športoch s najvyššou mierou účasti žien, ako sú tanec alebo gymnastika²⁸. Takisto sa viac zapájajú na miestnej a regionálnej úrovni než na vnútroštátnej a medzinárodnej úrovni²⁹.

Podľa najnovšej vedeckej literatúry³⁰ tento rodový rozdiel spôsobujú organizačné, sociálno-kultúrne, medziľudské a osobné prekážky. Medzi organizačné a sociálno-kultúrne prekážky patrí nedostatok trénerských príležitostí pre ženy, vnímanie trénerstva ako povolania, ktorému dominujú muži, a rodové stereotypy naviazané na faktory, ako sú nedostatočné vystavenie a príležitosti získať medzinárodné skúsenosti, nedostatočná sieť tréneriek a malý záujem o tieto otázky na úrovni vedenia. Medziľudské prekážky zahŕňajú nedostatočnú podporu od koordinátorov trénerstva a negatívne interakcie s mužskými kolegami v dôsledku rodových stereotypov. Osobnými prekážkami sú nedostatočné odmeňovanie, ťažkosti so zosúladením rodinného života a trénerstva na plný úväzok, vplyv rodových stereotypov na sebadôveru/sebavedomie a nedostatok vzdelávacích programov.

Zatiaľ čo ženské vzory zohrávajú významnú úlohu pri zvyšovaní účasti žien v športe³¹, to isté zjavne neplatí pre trénerstvo³², no platí to pre zotrvanie – u žien, ktoré sa začnú venovať trénerstvu, je štyrikrát vyššia pravdepodobnosť, že zotrviajú, ak majú ženský vzor.

Mentorské iniciatívy majú preto významný vplyv³³, aj keď tento postup zostáva koncepčne neurčitý³⁴, ale prínosy sa obmedzujú na individuálnu a medziľudskú úroveň³⁵. Organizačná/sociálno-kultúrna úroveň si naďalej vyžaduje pozornosť. Spolu s mentorskými programami má na nábor a posilnenie postavenia tréneriek pozitívny vplyv aj dvojité stratégie, ktorá pozostáva z formálnych predpisov (napr. ciele a kvóty) a prístupov prednostného zaobchádzania zameraných na ženy³⁶.

Pokiaľ ide o funkcionárky, z prieskumu najnovšej vedeckej literatúry vyplýva nedostatok výskumu v tejto oblasti, a hlavne na európskej úrovni³⁷. Zopár dostupných štúdií sa zameriava na štyri témy: prekážky, podpora, motívy a udržanie. Hlavné prekážky sa týkajú negatívneho vnímania a sexistických postojov voči funkcionárkam zo strany hráčov, trénerov a divákov³⁸.

Odporúčania

- 1. Poskytovať vzdelávanie a podporovať rozvoj trénerských a funkcionárskych príležitostí pre ženy od amatérskej až po vrcholovú úroveň**
Zabezpečiť, aby sa vo vzdelávacích programoch zameraných na trénerstvo a funkcionárstvo stanovili ciele rovnakej rodovej účasti. Vytvoriť iniciatívy a programy s cieľmi minimálnej účasti v záujme zabezpečenia vnútroštátnych a medzinárodných skúseností pre ženy (od vnútroštátnej úrovne až po medzinárodné šampionáty).
- 2. Mentorstvo**
Vytvoriť mentorské iniciatívy na všetkých úrovniach.
- 3. Zmeniť náborové postupy a stimuly**
Zaviesť vhodné náborové postupy, aby bolo trénerstvo a funkcionárstvo na dobrovoľnej aj profesionálnej úrovni prístupné a otvorené pre ženy. Stimulovať nábor žien na všetkých úrovniach s osobitným zameraním na národné tímy a vyššie úrovne súťaže.
- 4. Posilňovať prístupnosť a komunikáciu**
Investovať do kampaní a vyvolávať záujem dievčat a žien o trénerstvo a funkcionárstvo. Identifikovať a propagovať vzory a pozitívne hľadiská trénerskej/funkcionárskej pozície.
- 5. Výskum/zber údajov**
Investovať do výskumu, vzdelávania a politik, ktorými sa presadzujú a ochraňujú ženy na trénerských a funkcionárskych pozíciách. Zaviesť nástroje a postupy na podporu zberu údajov a výskumu a zvyšovať znalosti. Presadzovať výmenu informácií na európskej úrovni a požadovať, aby krajiny zostavili vnútroštátne trénerské a funkcionárske registre s podrobnými informáciami o trénerkách.

28 LaVoi (2017).

29 Norman (2021a).

30 LaVoi (2017); Banwell (2021); Day (2021); Norman (2021b).

31 Mutter a Pawlowski (2014).

32 Wasend & LaVoi (2019).

33 Banwell a kol. (2019).

34 Leeder & Sawiuk (v tlači).

35 Banwell a kol. (2020).

36 Tjønndal (2021).

37 Baxter a kol. (v tlači).

38 Forbes a kol. (2015); Nordstrom a kol. (2016).

Ako napredovať

Európska komisia

- Presadzovať osvedčené postupy a ciele na podporu tréneriek a funkcionárov.
- Presadzovať zahrnutie ustanovení o trénerkách a funkcionárkach v plánoch a opatreniach pre rodovú rovnosť, ktoré prijímajú členské štáty a športové organizácie.
- Priviesť pozornosť na možnosti financovania výskumu a vyzvať členské štáty, aby štandardizovaným spôsobom preskúmali počty, súvislosti a skúsenosti tréneriek a funkcionárov.
- Podporovať propagačné kampane zobrazujúce ženy a mužov v športoch a úlohách bez rodových stereotypov.

Členské štáty

- Poskytovať finančné krytie pre úradníkov a úradníčky pre rodovú rovnosť od vnútroštátnej až po amatérsku úroveň.
- Zaviesť ustanovenia o trénerkách a funkcionárkach vo vnútroštátnych plánoch zameraných na rodovú rovnosť.
- Presadzovať rovnaké príležitosti a rovnaké odmeňovanie tréneriek a funkcionárov.
- Stanoviť ciele náboru a rozvoja tréneriek a funkcionárov.
- Monitorovať a hodnotiť opatrenia v oblasti rodovej rovnosti.
- Podporovať mentorské programy od škôl a amatérskej úrovne až po profesionálnu úroveň.
- Podporovať rovnováhu medzi pracovným a osobným životom a pracovné opatrenia priaznivo naklonené rodine.
- Podporovať vzdelávacie programy zamerané na rodové stereotypy na školách a v športových organizáciách.
- Podporovať propagačné kampane zobrazujúce ženy a mužov v športoch a úlohách bez rodových stereotypov.
- Rozvinúť dodatočný výskum o kultúrnych a organizačných prekážkach, ktorým čelia vrcholové výkonnostné trénerky a trénerky na základnej úrovni, ktoré sa chcú stať alebo sa im nepodarilo stať vrcholovými výkonnostnými trénerkami.

Medzinárodné a vnútroštátne športové organizácie

- Zostaviť a uplatňovať ustanovenia o rovnakom zastúpení vrcholových výkonnostných tréneriek a funkcionárov vo vedúcich pozíciách a trénerských tímoch (napr. postupné ciele pre športové súťaže, vzdelávacie semináre atď.).

- Vymedziť za prioritu znižovanie rodových rozdielov v oblasti trénerstva a funkcionárstva a zostaviť akčný plán zameraný na nábor, odbornú prípravu a rozvoj tréneriek a funkcionárov.
- Ponúknuť možnosti rozvoja pre trénerky na všetkých úrovniach prostredníctvom programov pozorovania kolegov, praktických komunit, mentorstva a vytvárania sietí.
- Pravidelne monitorovať rodové rozdiely v oblasti trénerstva/funkcionárstva a účinnosť zavedených opatrení.
- Do všetkých programov odbornej prípravy zahrnúť modul na predchádzanie diskriminácii (so zameraním na rodové a rasové predsudky, fóbiu voči LGBTQI+ atď.).
- Zostaviť a uplatňovať opatrenia na udržanie tréneriek a funkcionárov (napr. ďalšie vzdelávanie a špecializácia, otvorené náborové postupy, podpora súvisiaca s deťmi).
- Zaviesť opatrenia na podporu prechodu z vrcholových športovkýň na trénerky a zo športovkýň na funkcionárky vo všetkých fázach.
- Zostaviť a uplatňovať opatrenia na podporu rovnováhy medzi pracovným a súkromným životom a na ochranu fyzického, psychického a sociálneho blaha tréneriek a funkcionárov. Upraviť plánovanie súťaží na rôznych úrovniach, a predovšetkým na amatérskej úrovni tak, aby ženy mohli skombinovať trénerskú činnosť s osobným životom.
- Propagovať trénerky a funkcionárky ako vzory a zobrazovať ženy vo vedúcich funkciách s cieľom búrať rodové stereotypy. Zapojiť do toho aj mužov.
- Zostaviť mentorský program pre dievčatá/ženy v oblasti trénerstva a funkcionárstva na amatérskej úrovni, a to aj na školách. Ponúknuť stimuly zúčastneným klubom.

Amatérske subjekty

- Vytvoriť interné postupy, ktoré ženám umožňujú ujať sa v klube trénerskej alebo funkcionárskej pozície.
- Založiť mentorský program pre dievčatá/ženy na amatérskej úrovni. Ponúknuť stimuly zúčastneným klubom.
- Upraviť plánovanie športových tréningov a športových súťaží na rôznych úrovniach, a predovšetkým na amatérskej úrovni tak, aby ženy mohli skombinovať trénerskú/funkcionársku činnosť s osobným životom.
- Deliť sa o skúsenosti s organizáciami, ktoré majú členky a členov pôsobiach na trénerských a funkcionárskych pozíciách.
- Ponúkať stimuly pre ženy, ktoré sa rozhodnú pre trénerstvo a funkcionárstvo (napr. bezplatné členstvo).
- Uplatňovať opatrenia na udržanie tréneriek a funkcionárov (napr. ďalšie vzdelávanie a špecializácia, otvorené náborové postupy, podpora súvisiaca s deťmi).
- Uplatňovať opatrenia na podporu rovnováhy medzi pracovným a súkromným životom a na ochranu fyzického, psychického a sociálneho blaha tréneriek a funkcionárov.
- Propagovať miestne trénerky a funkcionárky ako vzory. Zapojiť do toho aj mužov.
- Zvyšovať povedomie o výhodách trénerstva a funkcionárstva medzi dievčatami od raného veku.

Vedenie

Kontext

Vo významnom počte vedeckých štúdií sa dosvedčuje diskriminácia na úrovni športového vedenia a správy³⁹. Výskum sa v prvom rade zameriava na nedostatočnú rodovú a rasovú rozmanitosť vedúcich osobností⁴⁰. Výrazne nedostatočné zastúpenie žien a ľudí farebnej pleti na vedúcich pozíciách sa zistilo na všetkých úrovniach od miestnych klubov až po medzinárodné zväzy⁴¹. EIGE zistil, že v priemere len 14 % najvyšších funkcií s rozhodovacími právomocami v športových zväzoch členských štátov EÚ zastávajú ženy, od 3 % v Poľsku do 43 % vo Švédsku⁴².

V najnovšom prieskume literatúry⁴³ založenom na rôznych uhloch pohľadu sa identifikovali rozličné faktory, ktoré môžu pomôcť lepšie pochopiť, prečo v športovom vedení dochádza k nedostatočnému zastúpeniu žien. Na makro úrovni sú hlavnými faktormi, ktoré spôsobujú nedostatok žien na vedúcich pozíciách, organizačná demografia (t. j. kto sa považuje za správnu osobu na danú pozíciu), hegemonná mužskosť (t. j. forma mužskosti, v ktorej sa nadmerne zdôrazňujú stereotypné mužské črty a vlastnosti), mocenské hry, vplyv zainteresovaných strán a inštitucionalizovaná diskriminácia.

Na strednej úrovni sa operácie odvíjajú od vnímania mužov ako tých, ktorí majú moc, a žien ako tých, ktoré plnia pokyny. V dôsledku tejto skutočnosti sa všetkých významných pozícií zhostujú muži. Organizačná kultúra (napr. zachovávanie správania, ktorým sa posilňuje hegemonná mužskosť), negatívne stereotypy a diskriminácia (t. j. oveľa menšie poskytovanie zdrojov ženám) takisto zohrávajú dôležitú úlohu.

Na mikro úrovni má veľký vplyv sociálny kapitál (napr. siete a mentori). Keďže ženy nemajú prístup k potrebnému sociálnemu kapitálu, núka sa im oveľa menej príležitostí. V štúdiách sa takisto uvádza, že ženy majú nižšie ambície ako muži v dôsledku hegemonnej mužskosti a jej súvisiacich negatívnych stereotypov.

Viacere vedecké štúdie potvrdzujú, že kvóty patria medzi najúčinnější spôsoby, ako zvýšiť rodovú rovnosť v športovom vedení⁴⁴.

39 Adriaanse (2016); Burton (2019); Elling a kol. (2018); Evans a Pfister (2021); Kilvington a Price (2017); Pape (2020); Piggott (2021).

40 Delorme (2021).

41 Fowler Harris a kol. (2015).

42 <https://eige.europa.eu/topics/sport>.

43 Burton (2015).

44 Adriaanse (2017); Adriaanse a Schofield (2014); Sisjord a kol. (2017); Valiente (v tlači).

Je úžasné vidieť, ako sa čoraz viac dievčat a žien každý deň na celom svete zapája do športu. Ženy na vedúcich pozíciách sú však stále zriedkavé a musíme sa viac angažovať a nepoľavovať na miestnej, vnútroštátnej a medzinárodnej úrovni, aby sme v športe posilňovali postavenie, vzdelávali a zabezpečovali rovnaké postavenie pre všetkých.“

Dr. Sanda Čorak

podpredsedníčka
Chorvátskeho olympijského
výboru, predsedníčka výboru
IJF pre rodovú spravodlivosť

Odporúčania

1. Zabezpečiť pozície – posilniť postavenie žien

Zaviazať sa k rodovej rovnosti v športovom vedení a podporovať opatrenia na zvýšenie počtu žien na dobrovoľníckych a vrcholových vedúcich pozíciách.

2. Výhody rozmanitosti

Zvyšovať povedomie o prínose rozmanitého rodového zastúpenia vo výkonných radách a výboroch a vzdelávať o tom športové vedúce osobnosti.

3. Rovnaké zastúpenie

Uplatniť 50 % kvótu zastúpenia žien v orgánoch s rozhodovacou právomocou na všetkých úrovniach. Stanoviť obmedzenia mandátu. Zabezpečiť rozmanité formy zastúpenia, a to aj na vedúcich pozíciách. Uplatňovať zásady dobrej správy.

4. Kariérne dráhy a zvyšovanie povedomia

Zostaviť vzdelávacie programy pre všetky športové štruktúry, ktoré budú slúžiť osobám každého veku, a informovať ich o príležitostiach, výhodách a podvedomých predsudkoch, ktoré vylučujú ženy z vedúcich pozícií. Vybudovať kariérne dráhy, ktoré čo najväčšiemu počtu žien umožnia zohrávať aktívnu úlohu v rámci športových činností.

5. Nástroje a opatrenia

Podporovať využívanie konkrétnych nástrojov a spolupracovať s tretími stranami, ktoré sa špecializujú na hodnotenie a vykonávanie politiky v oblasti vedenia a rodovej rovnosti.

Ako napredovať

Európska komisia

- Presadzovať využívanie finančných prostriedkov a osvedčených postupov v záujme rozvoja, vykonávania, monitorovania a hodnotenia akčných plánov zameraných na rodovo vyvážené vedenie v športe.
- Spolupracovať a poučiť sa z príkladov najlepších postupov organizácií, ako sú Medzinárodný olympijský výbor, Organizácia Spojených národov alebo hnutie HeForShe, v ktorých sú zavedené osobitné stratégie na podporu mužov, ktorí sa zasadujú za ženy.

Členské štáty

- Pridelovať finančné prostriedky a rozvíjať, vykonávať, monitorovať a hodnotiť akčné plány zamerané na rodovo vyvážené vedenie v športe.
- Zabezpečiť rodovo vyváženú vládu a vymenovať ženy do kľúčových rozhodovacích pozícií.
- Ponúkať finančné stimuly pre športové organizácie v záujme zabezpečenia rodovej rovnosti na vedúcich pozíciách.
- Vyžadovať, aby organizácie, ktorým sa poskytuje finančné krytie, prijali obmedzenia mandátu a ciele minimálneho zastúpenia, vymenovali úradníkov a úradníčky pre rodovú rovnosť a aby podávali správy o ich práci v oblasti rodovej rovnosti.

Medzinárodné a vnútroštátne športové organizácie

- Prijatť stratégiu pre rodovú rovnosť, v ktorej bude vedenie jednou z kľúčových tém. Zaviesť ciele rodovej rovnosti pre pozície s rozhodovacími právomocami. Príklady dobrej správy⁴⁵:
 - najviac tri mandáty na tej istej pozícii,
 - striedanie rodového zastúpenia na všetkých kľúčových volených pozíciách (napr. predseda/predseda, pokladník/pokladníčka, tajomník/tajomníčka),
 - cieľ minimálneho zastúpenia žien v orgánoch s rozhodovacou právomocou,
 - zapájanie odborníčok aj odborníkov do orgánov rodovej rovnosti a posilnenie postavenia mužov ako presadzovateľov rodovej rovnosti,
 - zverejňovanie údajov o rodovej rovnosti vo výročných správach,
 - zostavenie portfólia rozmanitosti.
- Zaviesť rodovo citlivé a transparentné výberové postupy počas náboru a plánovania nástupníctva.
- Vytvoriť vodcovské programy na posilnenie postavenia žien a ich prípravu, aby sa uchádzali o pozície s rozhodovacími právomocami.

- Pridelovať finančné prostriedky a presadzovať opatrenia na zvýšenie prílevu žien na vedúcich pozíciách v športe.
- Zabezpečiť, aby výbory a pracovné skupiny pre rodovú rovnosť mali rozmanité rodové zloženie.
- Propagovať ženské vedúce osobnosti a manažérky zo sveta športu ako vzory.

Amatérske subjekty

- Zabezpečiť, aby boli ženy rovnako zastúpené na pozíciách s rozhodovacími právomocami a aby sa vyjadrili a riešili obavy dievčat a žien.
- Požiadatť svoj vnútroštátny riadiaci orgán alebo národný olympijský výbor o usmernenia pre rodovú rovnosť.
- Zúčastňovať sa na výročnom valnom zhromaždení a prispievať do diskusie o rozmanitosti.
- Hľadať spojencov (napr. iné miestne športové kluby, miestne športové rady, vzdelávacie inštitúcie) a spoločne zvyšovať povedomie.

⁴⁵ Loughborough Report.

Sociálne a ekonomické hľadiská športu

Kontext

Šport je súčasťou sociálnych a ekonomických cieľov EÚ a rovnosť medzi ženami a mužmi zahŕňa aj rovnosť na pracovnom trhu⁴⁶. V Európskom pilieri sociálnych práv⁴⁷ sa EÚ zaväzuje k posilňovaniu rovnakého zaobchádzania a príležitostí pre ženy a mužov vo všetkých oblastiach.

Hlavným záerom členov skupiny na vysokej úrovni je uplatňovať zásadu rovnosti, aby sa odstránil rozdiel v odmeňovaní a dôchodkoch a zabezpečili sa rovnaké príležitosti, sociálna ochrana a bezpečné pracovné prostredie. Skupina na vysokej úrovni sa hlási k piatim hlavným zásadám v správe Medzinárodnej organizácii práce (ILO) z roku 2021 „Posilnenie postavenia žien v práci“⁴⁸, konkrétne:

- dosahovanie rovnakej odmeny za rovnakú prácu rovnakej hodnoty,
- predchádzanie a skoncovanie s akýmkoľvek rodovo motivovaným násilím a obťažovaním v pracovnej sfére,
- podpora vyváženého súkromného a pracovného života a rovnaká deľba povinností týkajúcich sa starostlivosti,

- podpora účasti žien na rozhodovaní v pracovnej sfére;
- budovanie budúcej podoby práce, ktorá funguje pre ženy.

Nerovnosti na pracovnom trhu medzi ženami a mužmi sú v športe ešte výraznejšie. Na pracovnom trhu ako celku ženy zastávajú len tretinu manažérskych pozícií. Ďalej zastávajú tretinu pracovných pozícií na čiastočný úväzok a ich odmena je oveľa nižšia. Rozdiel v odmeňovaní žien a mužov⁴⁹ je významný. Ženy zarábajú v priemere o 14 % menej ako muži a na manažérskej úrovni sa tento rozdiel zvyšuje až na 23 %⁵⁰. Rozdiel v odmeňovaní a dôchodkoch súvisí s kultúrnymi, právnymi, so sociálnymi a s hospodárskymi faktormi, ktoré presahujú otázku rovnakej odmeny za rovnakú prácu a zahŕňajú starostlivosť o dieťa, daňové systémy, vzdelanie a kultúrne normy⁵¹.

46 Článok 2 Zmluvy o Európskej únii.

47 https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/economy-works-people/jobs-growth-and-investment/european-pillar-social-rights_en

48 https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_emp/---emp_ent/---multi/documents/publication/wcms_773233.pdf

49 Neupravený rozdiel v odmeňovaní žien a mužov (GPG) predstavuje rozdiel medzi priemernými hrubými hodinovými zárobkami zamestnancov a zamestnankyň v percentuálnom vyjadrení priemerných hrubých hodinových zárobkov zamestnancov (<https://ec.europa.eu/eurostat/web/labour-market/earnings>).

50 <https://ec.europa.eu/eurostat/cache/infographs/womenmen/bloc-2d.html?lang=en>.

51 Labour Market Equality Driving Economic Growth Women in a Man's World: Ronald Bachmann a Peggy Bechara: súhrn politiky. október 2018, Wilfried Martens Centre for European Studies.

Eurostat⁵² uvádza, že v roku 2020 v EÚ pracovalo v športe vyše 1,3 milióna osôb, čo predstavuje 0,7 % všetkých zamestnaných osôb. Zamestnanosť v športe stúpa rýchlejšie ako celková zamestnanosť (8,5 % od roku 2015 do roku 2020). Mladí ľudia a muži sú dobre zastúpení: 33 % zamestnancov a zamestnankýň má 15 – 29 rokov a 57 % tvoria muži – to je vyšší podiel ako v rámci celkovej pracovnej sily. Pokiaľ ide o vplyv ochorenia COVID-19, ženy zastávali 52 000 z 54 000 pracovných miest, ktoré v športe zanikli v rokoch 2019 až 2020. Okrem toho v športe zanikol vyšší percentuálny podiel pracovných miest ako vo všeobecnom hospodárstve – 4 % oproti 1,3 %.

V celosvetovom prieskume SportingIntelligence o mzdách v športe⁵³ sa porovnali mzdy žien a mužov a vypočítal sa pomer rozdielov v odmeňovaní 1 ku 101. Takisto je vhodné zdôrazniť, že v ženských športoch sú obrovské mzdové rozdiely. Napríklad v prvej lige ženského futbalu vo Francúzsku je pomer rozdielov 1 ku 30. Rozdiely sú výrazné najmä v prostredí, v ktorom veľmi malý počet športovcov zarába veľmi vysoké platy. Zvyšovanie záujmu o ženský šport však musí viesť k zlepšeniu pracovných a sociálnych podmienok pre ženy v tomto sektore.

52 https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Employment_in_sport#Men_outnumber_women_in_sport_employment.

53 <https://www.globalsportssalaries.com/>.

Marijke Fleuren

van Walsem

predsedníčka Európskeho
hokejového zväzu,
členka výkonnej rady FIH

Našou spoločnou mantrou bude rovnako podporovať ženy a mužov pri dosahovaní ich cieľov, na ihrisku aj mimo neho. 50 na 50 po všetkých stránkach! Napredujeme, ale ešte stále to bude znamenať veľa dialógu, údajov, prezentácií a dynamickej podpory. Ale podarí sa nám to. Spoločne!”

Odporúčania

1. Zabezpečiť rovnaké právne rámce

Presadzovať rovnaké zmluvné podmienky (zamestnanie, médiá, sponzorstvo). Zabezpečiť, aby sa právne predpisy a pravidlá ochrany dievčat a žien uplatňovali a upravovali pre rôzne formy zamestnania.

2. Zabezpečiť rovnaké príležitosti

Zaistiť rovnaké príležitosti a podmienky pre profesionálne športovkyne vrátane programov kariérneho rastu. Zaviesť transparentné postupy riadenia rizík.

3. Zabezpečiť sociálne dávky

Stanoviť postupy na zníženie všetkých foriem ekonomickej nerovnosti. Podporovať štruktúrovaný sociálny dialóg a právnu a administratívnu pomoc. Zabezpečiť, aby sa plne uplatňovali práva žien podľa vnútroštátnych pracovných právnych predpisov (riešenie rozdielov v odmeňovaní a dôchodkoch, sponzorstvo, sociálne dávky, rodičovská dovolenka a materská dovolenka).

4. Verejne hovoriť o probléme pracovnej diskriminácie v športe

Začať kampane, ktoré poukazujú na potrebu vyškoliť zamestnancov a zamestnávateľov, že sú povinní ku všetkým pristupovať rovnako. Zriadiť systémy na zabezpečenie a monitorovanie tohto úsilia.

5. Zabezpečiť oznamovacie kanály Vymenovať poradcov a poradkyne a podporovať a ochraňovať oznamovateľov korupcie.

Členské štáty

- Prijatť alebo upraviť právne opatrenia konkrétne zamerané na ženy pracujúce v športe.
- Zvýšiť kontrolu, aby sa zabezpečilo dodržiavanie pravidiel o rovnakých pracovných podmienkach.
- Podmieniť verejné financovanie záväzkom k rodovej rovnosti a rozmanitosti v zásadách týkajúcich sa ľudských zdrojov.
- Ratifikovať a vykonávať právne predpisy súvisiace s touto témou, ako je okrem iného dohovor „Odstránenie násilia a obťažovania vo svete práce“ (dohovor ILO o násilí a obťažovaní č. 190 a odporúčanie č. 206). Uplatňovať existujúce pravidlá EÚ o ochrane pracovníkov pred sexuálnym obťažovaním a zvyšovať povedomie ľudí o týchto pravidlách. Vykonávať smernicu o vyvážení pracovného a súkromného života [smernica (EÚ) 2019/1158 o rovnováhe medzi pracovným a súkromným životom rodičov a osôb s opatrovateľskými povinnosťami].

Medzinárodné a vnútroštátne športové organizácie

- Zahrnúť oddiely venované pracovným podmienkam do zásad v oblasti rodovej rovnosti.
- Prijatť pravidlá, v ktorých sa uvádza, že:
 - ženy a muži by mali zarábať rovnaké sumy za podujatia, ktoré organizujú,
 - všetky zamestnankyne musia mať rovnaké pracovné podmienky ako zamestnanci.
- Vzdelávať členstvo o potrebe rovnakých pracovných podmienok pre ženy.
- Vytvoriť politiku v oblasti materskej a rodičovskej dovolenky.
- Zpracovať otázku rovnakých príležitostí do postupov zastupovania pracovnej sily.

Amatérské subjekty

- Zabezpečiť rozpočty, aby sa zaistili vhodné pracovné prostredia pre ženy.

Ako napredovať

Európska komisia

- Kompilovať a analyzovať údaje o rovnakej odmene a ďalších hľadiskách pracovných podmienok žien v športe, budovať pritom na informáciách z iných oblastí politiky EÚ. Zpracovať rodové hľadisko do práce v oblasti harmonizácie športovej štatistiky.
- Využiť Erasmus+ a iné fondy EÚ na podporu projektov, v ktorých sa analyzujú a presadzujú pracovné podmienky pre ženy v športe.

Mediálne pokrytie

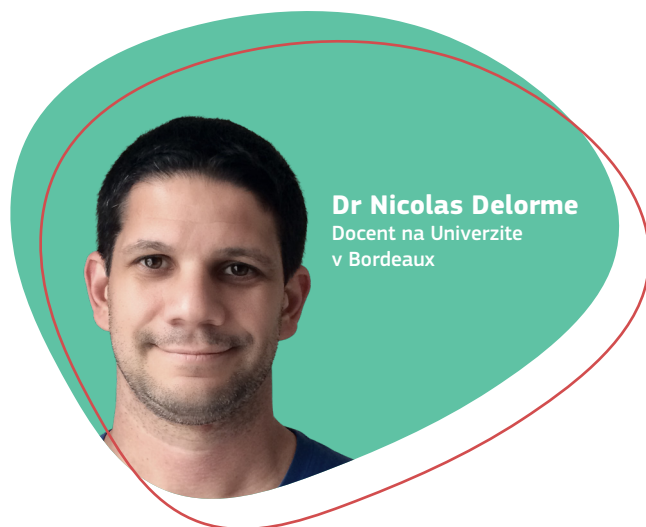
Kontext

Vo vedeckej literatúre sa zoširoka skúma mediálne pokrytie športu v súvislosti s rodom športovcov a športovkýň⁵⁴. Štúdie dosvedčujú, že ženy trpia častejšie ako muži v dôsledku stereotypného rodového pokrytia, či už z hľadiska kvantity, alebo kvality.

Vo väčšine štúdií sa zistilo, že z kvantitatívneho hľadiska okrem medzinárodných podujatí, ako sú olympijské hry⁵⁵, sú ženské športy výrazne nedostatočne zastúpené v novinových článkoch⁵⁶, na fotografiách⁵⁷, vo vysielacom čase⁵⁸ a na webových lokalitách⁵⁹, aj keď online je to menej výrazné, a v niektorých štúdiách sa tam nezistilo žiadne výrazné nedo-

statočné zastúpenie⁶⁰. Nedostatočné zastúpenie prispieva k relatívne nedostatočnej viditeľnosti ženského športu, čo je jedna z hlavných metód, ktorú uplatňujú mediálni producenti, aby oslabili postavenie žien a posilnili asymetrický rodový poriadok v športe⁶¹. Nadmerné zastúpenie mužov v mediálnom pokrytí totiž navádza publikum, aby mužský šport považovalo za dôležitejší ako ženský šport.

“*Lepšia viditeľnosť športovkýň a spravodlivejšie zobrazovanie sú hlavné otázky, ktoré treba riešiť v boji proti negatívnym stereotypom a v záujme dosiahnutia rodovej rovnosti.*“

Dr Nicolas Delorme
Docent na Univerzite
v Bordeaux

54 Fink (2015); Bruce (2016); Sherry a kol. (2016).

55 Delorme (2014); Billings a Angelini (2019).

56 Organista a Mazur (2017).

57 Delorme a Testard (2015).

58 Cooky a kol. (2015).

59 Coche (2015).

60 Coche (2013).

61 Delorme a Pressland (2016).

Športové médiá prostredníctvom zaujatého pokrytia vysielajú posolstvo, že ženský šport nestojí za pozornosť médií. Posilňuje sa tak ideológia športu ako výlučne mužskej domény (t. j. mužská hegemonia). Stereotypizácia športového pokrytia má tiež vplyv na komunitu LGBTQI+ a mužov venujúcich sa športu, ktorý sa vníma ako ženský.

Štúdie ďalej poukázali na výraznú kvalitatívnu zaujatosť v spravodajstve v podobe rodového označovania, infantilizácie, rozdielného znázorňovania a dvojznačnosti, zameriavania sa na ženskost/heterosexualitu alebo odlišných produkčných techník⁶². Vedecká obec tvrdí, že aj táto zaujatosť výrazne prispieva k zachovávaní mužskej hegemonie v športe, predovšetkým prostredníctvom vytvárania/udržiavania negatívnych rodových stereotypov. Kvantitatívne zvýšenie pokrytia ženského športu musia sprevádzať kvalitatívne zlepšenia pri zobrazovaní športovkýň, inak sa budú posilňovať negatívne rodové stereotypy.

Redaktorský výber sa často prikláňa k mužským športom, pretože väčšina novinárov/osôb prijímajúcich rozhodnutia sú muži⁶³. Táto zaujatosť sa však neobmedzuje len na mediálne pokrytie. Dopúšťajú sa jej aj mnohé medzinárodné a vnútroštátne športové organizácie tak, že vo vlastných komunikačných kanáloch uprednostňujú mužské súťaže. Týmto postupom aktívne prispievajú k zachovávaní mužskej hegemonie a šíreniu negatívnych rodových stereotypov. Plánovanie súťaží a komerčné investície majú takisto vplyv na mediálne pokrytie ženského športu.

Zaujaté mediálne pokrytie má rôzne dôsledky, z ktorých dva majú veľký vplyv: po prvé, nedostatočná viditeľnosť žien spôsobuje nedostatok vzorov, čo má priamy dôsledok na účasť mladých žien v športe a ich budúce zapojenie na iných pozíciách, ako sú trénerstvo či členstvo v predsedníctve⁶⁴; po druhé, nedostatočné mediálne zobrazovanie má priamy vplyv na ekonomickú hodnotu ženského športu a sťažuje prilákavosť sponzorov alebo zaručenie spravodlivých miezd.

Ženy môžu prispieť k väčšej rozmanitosti v športe a bojovať proti stereotypom, keď sa stanú vzormi, ktoré budú inšpirovať mladé generácie.”

62 Fink (2015); Bruce (2016).

63 Hardin (2013).

64 Meier (2015); Young a kol. (2015).

Odporúčania

1. Zvýšiť mediálne pokrytie

Podnecovať rozvoj stratégií, stimulov a predpisov, ktorými sa zabezpečí, aby rôzne zainteresované strany (verejnoprávne a súkromné médiá, športové organizácie) zvyšovali mediálne pokrytie ženského športu. Verejnoprávne médiá by sa v tejto oblasti mali považovať za kľúčových aktérov.

2. Zlepšiť zobrazovanie

Začať iniciatívy na prelomenie negatívnych rodových stereotypov a spravodlivé zobrazovanie športovkýň. Mediálne organizácie by sa mali podporovať v najímaní redaktoriek a redaktorov pre rodovú rovnosť a vo zvyšovaní rodovej rovnováhy svojho personálu.

3. Zvyšovať povedomie o zaujatom pokrývaní

Zvyšovať povedomie a vzdelávať športových novinárov a novinárky a všetky ostatné osoby, ktoré sa zapájajú do informovania v oblasti športu, o kvantitatívnom a kvalitatívnom zaujatí v rámci pokrývania ženského športu. Začleniť osobitný modul do učebných osnov žurnalistiky.

4. Podporovať vedecký výskum

Využívať nástroje a postupy, ktorými sa podporuje nepretržitý zber údajov a výskum. Podporovať výmenu na európskej úrovni. Navrhnuť členským štátom, aby vytvorili vnútroštátne platformy, ktoré monitorujú športovú žurnalistiku. Zverejniť normy uplatňovania hľadiska rodovej rovnosti v médiách.

Bogdan Went

primátor mesta Kielce,
bývalý profesionálny
hádzanár a tréner

Ako napredovať

Európska komisia

- Podporovať možnosti rodovo orientovanej analýzy mediálneho pokrytia športu s cieľom poskytnúť diachronické⁶⁵ kvantitatívne a kvalitatívne otvorené údaje.
- Uľahčovať diskusiu so všetkými zainteresovanými stranami (napr. súkromné/verejnoprávne médiá, športové organizácie, športovci a športovkyne, výskumná komunita, školy žurnalistiky) s cieľom stanoviť ciele, analyzovať zlepšenia, vymieňať si osvedčené postupy, vymedziť spoločný etický kódex v oblasti rodovej rovnosti atď.
- Využiť Európsky týždeň športu na propagáciu ženských vzorov, najmä v športoch, ktorým tradične dominujú muži.
- Zverejniť a propagovať súbor nástrojov v oblasti mediálneho pokrytia športu.

Členské štáty

- Nariadiť/podporovať rodovo vyvážené pokrytie vo všetkých verejnoprávných médiách. Plánovanie športových podujatí (v hlavnom vysielacom čase) by malo byť tiež vyvážené.
- Ponúkať stimuly súkromným médiám, aby poskytovali rodovo vyvážené pokrytie (napr. daňové úľavy, osobitné financovanie).
- Podporovať zahrnutie modulu o rodovej rovnosti do učebných osnov žurnalistiky.
- Podporovať prijatie spoločného etického kódexu o rodovej rovnosti v médiách.
- Vyvíjať opatrenia na zvýšenie počtu žien v športových médiách a odstraňovať obťažovanie novinárov.
- Vytvoriť národné monitorovacie stredisko športovej žurnalistiky alebo vnútroštátnu platformu, ktorá bude poskytovať kvantitatívne a kvalitatívne diachronické otvorené údaje o mediálnom pokrytí.

Medzinárodné a vnútroštátne športové organizácie

- Zabezpečiť rodovo vyvážené pokrytie v externej a internej komunikácii, a to aj na sociálnych sieťach.
- Využívať plánovanie programu na ovplyvňovanie pokrytia športových súťaží.
- Vzdelávať komunikačný personál o relevantných otázkach.
- Informovať športovkyne o ich právach v súvislosti s mediálnym pokrytím.
- Spolupracovať s mediálnymi organizáciami na zvyšovaní pokrytia ženského športu a zlepšovať zobrazovanie žien.
- Zabezpečiť usmernenia, školenia a nástroje pre amatérske subjekty.
- Vytvoriť balíky, ktoré zahŕňajú ženské podujatia, pri predaji vysielacích práv. Zahrnúť podmienky týkajúce sa rodovej rovnosti a spravodlivého zobrazovania do dohôd o mediálnych právach.
- Uskutočniť štúdie trhu o možnom publiku s cieľom zamerať sa na najlepších mediálnych partnerov.
- Vytvoriť ocenenia v záujme propagácie médií, ktoré poskytujú rodovo vyvážené pokrytie.

Amatérske subjekty

- Zabezpečiť rodovo vyvážené pokrytie v externej a internej komunikácii, a to aj na sociálnych sieťach.
- Propagovať ženy a mužov ako pozitívne vzory s cieľom rúcať rodové stereotypy.

⁶⁵ Diachronický v tomto kontexte znamená „súvisiaci so zmenami, ku ktorých dochádza postupom času“.

Rodovo motivované násilie

Kontext

Šport môže zlepšiť telesné, duševné a sociálne blaho a v spoločnosti zohráva pozitívnu úlohu. Môže však tiež vytvárať prostredie na obťažovanie, násilie a zneužívanie, pretože prirodzene zahŕňa vzťahy založené na autorite, tlak súťaže, ambície, nutnosť telesného kontaktu, čas strávený na cestách či prezliekárne. Čoraz viac športovkýň a športovcov zverejňuje príbehy o násilných vzťahoch prostredníctvom kanálov, ktoré ponúkajú moderné médiá.

V uplynulých dvadsiatich rokoch sa vo výskume, v politike a praxi venuje čoraz väčšia pozornosť rodovo motivovanému násiliu v športe. Európska komisia vymedzuje rodovo motivované násilie ako „násilie voči osobe založené na rodovej príslušnosti danej osoby (vrátane rodovej identity/vyjadrenia) alebo násilie, ktoré sa nepomerne týka osôb konkrétnej rodovej príslušnosti“⁶⁶. Rodovo motivované násilie môže mať rôzne formy od fyzickej (bitka, škrtenie, narážanie) cez sexuálnu (verbálne a neverbálne sexuálne obťažovanie, útok, znásilnenie) až po psychickú (citové a online zneužívanie, donucovanie). Môže sa prejavovať verbálne, neverbálne, kontaktne, bezkontaktne, online a fyzicky. Jeho dôsledkom môže byť telesná, sexuálna, psychická alebo ekonomická ujma. Od roku 2000 výskumníka obec v Európe aj za jej

hranicami preukazuje, že všetci športovci a športovkyne sú v športe vystavení a vystavené násiliu, bez ohľadu na to, či ide o rekreačný, súťažný, alebo vrcholový šport. V počiatočných štúdiách o sexuálnom rodovo motivovanom násilí sa zistilo, že 14 % až 73 % športovkýň v Európe je vystavených sexuálnemu obťažovaniu v športe⁶⁷. Rodovo motivované násilie a sexuálne obťažovanie bolo nahlásené v rôznych športoch a na rôznych úrovniach, pričom najčastejšie má podobu verbálneho sexuálneho obťažovania.

Najnovší výskum poskytuje dôraznejšie dôkazy. Z viacerých vnútroštátnych a medzinárodných štúdií o rodovo motivovanom násilí získavame dodatočné poznatky o výskyte, vlastnostiach obete a páchatela a okolnostiach. Väčšina štúdií dosvedčuje, že väčšie skúsenosti s rodovo motivovaným násilím majú ženy ako muži. Napríklad výskumnícky tím, ktorý porovnal skúsenosti vrcholových športovcov a športovkýň z Nemecka, Belgicka a Holandska, zistil, že sexuálne násilie nahlásilo 42 % žien a 19 % mužov⁶⁸. V nedávnej štúdii o sexuálnom obťažovaní vo fínskom súťažnom športe sa preukázalo, že ho zažilo 32 % žien a 19 % mužov, väčšinou zo strany športových kolegov a kolegyň, zatiaľ čo 23 % športovkýň a 3 % športovcov čelilo rodovo motivovanému obťažovaniu⁶⁹.

66 Európska komisia. Čo je to rodovo motivované násilie? https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/gender-equality/gender-based-violence/what-gender-based-violence_en.

67 Fasting a kol. (2011).

68 Ohlert a kol. (2020).

69 Lahti a kol. (2020).

Z kanadskej štúdie, ktorá zahŕňala 995 športovcov a športovkyň z národného tímu, vyplynulo, že športovkyne sa stretli s oveľa vyššou mierou všetkých foriem ujmy ako športovci⁷⁰. Sexuálne násilie sa najčastejšie prejavuje cez komentáre, pohľady alebo zraňujúce vtipy o výzore či sexuálnej orientácii. Psychické násilie je najčastejšia forma rodovo motivovaného násillia, ktorá sa najčastejšie pretavuje do slovného napádania a ponižovania. Pokiaľ ide o fyzické ubližovanie, najčastejšie nahlasované druhy sú trestanie nadmernými cvičeniami, narážanie a udieranie. Keďže vo väčšine štúdií sa nerozlišuje medzi rodovo motivovaným násilím a inými druhmi medziľudského násillia, je takmer nemožné určiť plný rozsah rodovo motivovaného násillia v športe.

Hoci prvé štúdie o rodovo motivovanom násilí v športe sa sústreďovali na dievčatá a ženy, nedávne štúdie preukázali, že chlapci a muži sú obeťami v oveľa väčšej miere, ako sa predpokladalo. V novej európskej štúdii, v ktorej sa využili anonymné dotazníky, mladí muži nahlásili vyššiu úroveň všetkých foriem násillia v športe do veku 18 rokov⁷¹. V súčasnosti nie je možné určiť, v akej miere je násilie proti športovcom a športovkyniam motivované rodovou príslušnosťou.

Na základe súčasných poznatkov násilie viac hrozí športovcom a športovkyniam LGBTQI+, športovcom a športovkyniam s prisťahovaleckým pôvodom a vrcholovým športovkyniam a športovcom⁷². Podľa prieskumu, ktorý sa uskutočnil v rámci programu European Outsport, v športe prevláda homofóbia a transfóbia a až 82 % účastníkov a účastníčok LGBTQI+ sa v predchádzajúcich 12 mesiacoch stretlo s homofóbnym alebo transfóbnym vyjadrovaním⁷³. Negatívne skúsenosti súvisiace so sexuálnou orientáciou zahŕňali slovné urážky, štruktúrnu diskrimináciu, prerušovanie osobných hraníc a fyzické ubližovanie.

Vplyv takýchto skúseností nepociťujú len jednotlivci, ale aj ich rodiny, ostatní členovia a členky organizácie a širšia spoločnosť.

Rodovo motivované násilie je prevládajúci problém v spoločnosti a športe. Vplyv takýchto skúseností nepociťujú len jednotlivé športovkyne a športovci, ale aj ich rodiny, športové organizácie a širšia spoločnosť. Jednoznačne je potrebný viacstranný prístup k prevencii vrátane prevenčných a represívnych iniciatív, pričom sa treba zamerať na všetky zainteresované strany v športovej sfére.“

70 Willson a kol. (v tlači).

71 Hartill a kol. (2021).

72 Vertommen a kol. (2016).

73 Menzel a kol. (2019).

Odporúčania

1. Vykonávať vzdelávacie a prevenčné programy

Spolu so zvyšovaním povedomia zvýšiť úsilie na realizáciu vzdelávacích a prevenčných programov na všetkých úrovniach, a najmä na amatérskej úrovni, ktoré sa budú zameriavať na všetkých členov a členky športovej komunity a budú sa vzťahovať na definíciu, formy, rizikové faktory a vplyv (kybernetického) rodovo motivovaného násillia. Očakáva sa, že vedúce osobností športu a organizácie na všetkých úrovniach sa zaviazajú skončiť so sexuálnym obťažovaním a násilím v športe.

2. Zbierať údaje a monitorovať iniciatívy

Zaviesť zber údajov s cieľom vyhodnotiť rozsah problému a efektívnosť ochranných iniciatív.

3. Zabezpečiť oznamovacie kanály

Zaviesť mechanizmy na oznamovanie nekalých praktík a ochraňovať osoby, ktoré oznámia takéto praktiky. Vymenovať, vzdelávať a podporovať ochranných úradníkov a úradníčky, ktorí a ktoré budú vybavovať sťažnosti a oznámenia od športovkyň a športovcov a svedkýň a svedkov.

4. Vymieňať si skúsenosti

Presadzovať výmenu postupov, ktorými sa predchádza rodovo motivovanému násilíu v športe, a vybudovať partnerstvá medzi sektormi.

Dr Tine Vertommen

kriminologička, Univerzita aplikovaných vied Thomasa Mora

Ako napredovať

Európska komisia

- Monitorovať výskum o výskyte rodovo motivovaného násillia v športe s cieľom poukázať na longitudinálne a komparatívne trendy⁷⁴.
- Zahrnúť šport do ďalšieho osobitného prieskumu Eurobarometra o rodovo motivovanom násillí.
- Posilniť partnerstvo s EIGE.
- Preskúmať možnosť využívania Európskeho informačného systému registrov trestov (ECRIS), aby sa osobám, ktoré boli nedávno usvedčené zo sexuálnych priestupkov, zakázalo pracovať v športe.
- Poskytovať finančné krytie projektom, ktoré sa zameriavajú na prevenciu rodovo motivovaného násillia v športe. Zdôrazňovať potrebu takýchto projektov v existujúcich nástrojoch financovania, napr. program Erasmus+ v oblasti športu a program Daphne – Občania, rovnosť, práva a hodnoty.
- Zabezpečiť schémy financovania na podporu pozitívnych a zdravých športových skúseností.
- Podporovať iniciatívu Európskeho parlamentu týkajúcu sa boja proti rodovo motivovanému násilliu, v rámci ktorej sa vyzýva na smernicu s cieľom ustanoviť spoločné trestnoprávne vymedzenie kybernetického rodovo motivovaného násillia v športe a harmonizovať sankcie proti páchatelom a páchatelkám.
- Zahrnúť osobitné opatrenia proti (online a offline) rodovo motivovanému násilliu v športe do smernice o násillí na ženách a domácom násillí (plánuje sa prijať začiatkom roka 2022).
- Zahrnúť násillie na ženách v športe do siete na výmenu osvedčených postupov na predchádzanie násilliu na ženách (začne fungovať v roku 2022).
- Zpracovať športovú zložku do všetkých existujúcich opatrení na boj proti rodovo motivovanému násilliu.

Členské štáty

- Zasadzovať sa za výskum rodovo motivovaného násillia a hodnotenie intervenčných programov.
- Zostaviť zosúladené politické rámce na predchádzanie rodovo motivovanému násilliu v športe aj mimo športu.

- Prepojiť financovanie športových združení s vykonávaním riadne zdokumentovaných a efektívnych opatrení proti rodovo motivovanému násilliu.
- Preskúmať vykonateľnosť vnútroštátnych právnych predpisov o systematickom zaznamenávaní incidentov súvisiacich s rodovo motivovaným násillím v športe.
- Preskúmať vykonateľnosť vnútroštátnych právnych predpisov o povinnom nahlasovaní rodovo motivovaného násillia v športe.
- Zriadiť alebo rozšíriť vnútroštátne agentúry na predchádzanie rodovo motivovanému násilliu v záujme rozvoja poznatkov o rodovo motivovanom násillí v športe a zasadzovania sa za jeho riešenie, a na podporu obetí, páchatelov/páchateliek a svedkýň/svedkov rodovo motivovaného násillia v športe a mimo športu.
- Vzdelávať odborníkov z polície, zo súdnictva, zdravotníctva a systému sociálneho zabezpečenia o rizikových faktoroch, príznakoch, vplyve a formách rodovo motivovaného násillia v športe.
- Zaviazat sa k nulovej tolerancii rodovo motivovaného násillia v športe aj mimo športu.
- Financovať celoštátne kampane na zvýšenie povedomia verejnosti o rodovo motivovanom násillí v športe a mimo športu.
- Podporovať vnútroštátne športové organizácie, aby vytvárali, vykonávali a hodnotili ochranné opatrenia, programy a iniciatívy.

Medzinárodné a vnútroštátne športové organizácie

- Vytvoriť zosúladené politiky a programy vrátane oblasti vzdelávania, monitorovania, nahlasovania a mediácie či iných služieb pre obeť, osoby, ktoré oznamujú nekalé praktiky, sú obvinené a svedčia.
- Vytvoriť ochrannú stratégiu pre súťaž.
- Vymenovať ochranných úradníkov a úradníčky s vhodnou certifikáciou.
- Vymieňať si postupy a budovať partnerstvá v športe a mimo športu.
- Poskytovať povinné školenie každému v športe, kto pracuje s deťmi, so ženami a s vrcholovými športovkýňami a športovcami.
- Vzdelávať svedkov a svedkyne o príznakoch a reakciách na rodovo motivované násillie a ich povinnosti oznámiť to a zasiahnuť.

⁷⁴ Longitudinálny v tomto kontexte znamená „skúmanie tých istých jedincov počas určitého časového obdobia“ a komparatívny znamená „meranie rozdielov medzi krajinami a sociálnymi skupinami“.

- Vzdelávať športovcov a športovkyne a ich okolie o tom, ako rozpoznať príznaky a oznámiť rodovo motivované násilie, a informovať ich, kde získať pomoc a podporu.
- Navrhovať vzdelávacie programy a iniciatívy počas športových podujatí s cieľom presadzovať bezpečný šport medzi športovkyňami a športovcami a ich okolím.
- Zaviazat' sa k nulovej tolerancii rodovo motivovaného násilia v športe.
- Preukazovať morálne vedenie s cieľom predchádzať a riešiť rodovo motivované násilie v športe.
- Uznať, že v športe sa vyskytujú všetky formy rodovo motivovaného násilia, a to aj online, ktoré môžu spôsobiť ujmu všetkým členkám a členom športovej komunity.
- Vytvoriť normy v súlade s medzinárodnými praktikami, ktoré športovým klubom pomôžu vytvoriť a uplatňovať ochrannú politiku.
- Presvedčiť športovkyne a športovcov a iné osobnosti, aby vystupovali ako vzory v rámci prevenčných stratégií.
- Zvyšovať povedomie o rodovo motivovanom násilí v športe a venovať osobitnú pozornosť zraniteľným podskupinám: športovkyne a športovci LGBTQI+, so zdravotným postihnutím, s prisťahovaleckým pôvodom alebo vo vývojovej fáze.
- Posudzovať riziká rodovo motivovaného násilia vo svojej organizácii.
- Vymenovať vhodne vyškoleného miestneho ochraného úradníka alebo úradníčku, ktorého alebo ktorú podporuje národný zväz. Zaisťovať, aby bol k tejto osobe jednoduchý prístup, aby bola dobre pripravená a schopná triediť oznamy o rodovo motivovanom násilí podľa priorit.
- Preskúmať trestnú históriu a pedagogické schopnosti všetkých dospelých osôb, ktoré vstupujú do športových organizácií a budú v kontakte s deťmi, dospelými a vrcholovými športovcami a športovkyňami.
- Poskytovať vzdelávanie celému členstvu organizácie alebo ich podporovať, aby absolvovali vzdelávacie programy, ktoré sú v ponuke v rámci vnútroštátneho športového systému alebo mimo neho.
- Navrhovať vzdelávacie programy a iniciatívy počas športových podujatí s cieľom presadzovať bezpečný šport medzi športovkyňami a športovcami a ich okolím.
- Komunikovať online a offline o existencii, rizikách a vplyve rodovo motivovaného násilia v športe, či už online, alebo v reálnom živote.
- Nadviazať partnerstvá s obcami, so školami, s mládežníckymi organizáciami a inými sektormi vo svojom regióne.

Amatérske subjekty

- Zvyšovať povedomie o rodovo motivovanom násilí v športe a venovať osobitnú pozornosť zraniteľným podskupinám: športovkyne a športovci LGBTQI+, so zdravotným postihnutím, s prisťahovaleckým pôvodom alebo vo vývojovej fáze.
- Monitorovať a hodnotiť intervencie

Referencie a odporúčaná literatúra

Účasť

Abdelghaffar, E. A., a Siham, B., „Perspectives of adolescents, parents, and teachers on barriers and facilitators of physical activity among school-age adolescents: a qualitative analysis“, *Environmental health and preventive medicine*, roč. 24 č. 1, 2019, s. 1 – 13.

Andersen, P. L., a Bakken, A., „Social class differences in youths' participation in organized sports: What are the mechanisms?“, *International Review for the Sociology of Sport*, roč. 54 č. 8, 2019, s. 921 – 937.

Basterfield, L., Gardner, L., Reilly, J. K., Pearce, M. S., Parkinson, K. N., Adamson, A. J., a Vella, S. A., „Can't play, won't play: longitudinal changes in perceived barriers to participation in sports clubs across the child-adolescent transition“, *BMJ open sport & exercise medicine*, roč. 2 č. 1, 2016.

Downward, P., Lera-Lopez, F., a Rasciute, S., „The correlates of sports participation in Europe“, *European journal of sport science*, roč. 14 č. 6, 2014, s. 592 – 602.

Eime, R. M., Casey, M. M., Harvey, J. T., Sawyer, N. A., Symons, C. M., a Payne, W. R., „Socioecological factors potentially associated with participation in physical activity and sport: A longitudinal study of adolescent girls“, *Journal of science and medicine in sport*, roč. 18 č. 6, 2015, s. 684 – 690.

Grima, S., Grima, A., Thalassinou, E., Seychell, S., a Spiteri, J. V., „Theoretical models for sport participation: literature review“, *International Journal of Economics and Business Administration*, roč. 5, 2017, s. 94 – 116.

Hickey, M. E., a Mason, S. E., „Age and gender differences in participation rates, motivators for, and barriers to exercise“, *Modern Psychological Studies*, roč. 22 č. 2, 2017, s. 3.

Hulteen, R. M., Smith, J. J., Morgan, P. J., Barnett, L. M., Hallal, P. C., Colyvas, K., a Lubans, D. R., „Global participation in sport and leisure-time physical activities: A systematic

review and meta-analysis“, *Preventive medicine*, roč. 95, 2017, s. 14 – 25.

Jenkin, C. R., Eime, R. M., Westerbeek, H., O'Sullivan, G., a Van Uffelen, J. G., „Sport and ageing: a systematic review of the determinants and trends of participation in sport for older adults“, *BMC public health*, roč. 17 č. 1, 2017, s. 1 – 20.

Mutter, F., a Pawlowski, T., „Role models in sports – Can success in professional sports increase the demand for amateur sport participation?“, *Sport management review*, roč. 17 č. 3, 2014, s. 324 – 336.

O'Reilly, N., Brunette, M., a Bradish, C., „Lifelong Female Engagement in Sport: A Framework for Advancing Girls' and Women's Participation“, *Journal of Applied Sport Management*, roč. 10 č. 3, 2018.

Portela-Pino, I., López-Castedo, A., Martínez-Patiño, M. J., Valverde-Esteve, T., a Domínguez-Alonso, J., „Gender differences in motivation and barriers for the practice of physical exercise in adolescence“, *International journal of environmental research and public health*, roč. 17 č. 1, 2020, s. 168.

Somersett, S., a Hoare, D. J., „Barriers to voluntary participation in sport for children: a systematic review“, *BMC pediatrics*, roč. 18 č. 1, 2018, s. 1 – 19.

Spiteri, K., Broom, D., Bekhet, A. H., de Caro, J. X., Laventure, B., a Grafton, K., „Barriers and motivators of physical activity participation in middle-aged and older adults — A systematic review“, *Journal of aging and physical activity*, roč. 27 č. 6, 2019, s. 929 – 944.

Storr, R., Nicholas, L., Robinson, K., a Davies, C., „Game to play?': barriers and facilitators to sexuality and gender diverse young people's participation in sport and physical activity“, *Sport, Education and Society*, v tlači.

Trénerstvo a funkcionárstvo

Banwell, J., Kerr, G., a Stirling, A., „Key considerations for advancing women in coaching“, *Women in Sport and Physical Activity Journal*, roč. 27 č. 2, 2019, s. 128 – 135.

Banwell, J., Kerr, G., a Stirling, A., „Benefits of a female coach mentorship programme on women coaches' development: An ecological perspective“, *Sports Coaching Review*, roč. 10 č. 1, 2021, s. 61 – 83.

Banwell, J., Stirling, A. a Kerr, G., „Towards a process for advancing women in coaching through mentorship“, *International Journal of Sports Science & Coaching*, roč. 14 č. 6, 2019, s. 703 – 713.

Baxter, H., Kappelides, P., a Hoyer, R., „Female volunteer community sport officials: a scoping review and research agenda“, *European Sport Management Quarterly*, v tlači, s. 1 – 18.

Carson, F., McCormack, C., a Walsh, J., „Women in sport coaching: Challenges, stress and wellbeing“, *ACTIVE: Journal of Physical Education, Sport, Health and Recreation*, roč. 7 č. 2, 2018, s. 63 – 67.

Day, D., red., *Sports Coaching in Europe*, Routledge, Londýn, 2021.

Kenttä, G., Bentzen, M., Dieffenbach, K., a Olusoga, P., „Challenges experienced by women high-performance coaches: Sustainability in the profession“, *International Sport Coaching Journal*, roč. 7 č. 2, 2020, s. 200 – 208.

LaVoi, N. M., a Dutove, J. K., „Barriers and supports for female coaches: An ecological model“, *Sports Coaching Review*, roč. 1 č. 1, 2012, s. 17 – 37.

LaVoi, N. M., red., *Women in Sports Coaching*, Routledge, Londýn, 2017.

Leeder, T. M., a Sawiuk, R., „Reviewing the sports coach mentoring literature: a look back to take a step forward“, *Sports Coaching Review*, v tlači, s. 1 – 24.

Mutter, F., a Pawlowski, T., „Role models in sports – Can success in professional sports increase the demand for amateur sport participation?“, *Sport management review*, roč. 17 č. 3, 2014, s. 324 – 336.

Norman, L., „Renaming and reshaping the challenge of improving gender equity in sport coaching“, Pike, E. C. K. (red.), *Research Handbook on Sports and Society*, Edward Elgar Publishing, Cheltenham, 2021a, s. 174 – 187.

Norman, L., *Improving Gender Equity in Sports Coaching*, Routledge, New York, 2021b.

Norman, L., Rankin-Wright, A. J., a Allison, W., „It's a concrete ceiling; It's not even glass': Understanding tenets of organizational culture that supports the progression of women as coaches and coach developers“, *Journal of Sport and Social Issues*, roč. 42 č. 5, 2018, s. 393 – 414.

Tingle, J. K., Warner, S., a Sartore-Baldwin, M. L., „The experience of former women officials and the impact on the sporting community“, *Sex Roles*, roč. 71 č. 1 – 2, 2014, s. 7 – 20.

Tjønndal, A., „Gender equity and sports coaching in Norway: Political discourses and developmental trajectories from 1970 to 2020“, Day, D. (red.), *Sports Coaching in Europe*, Routledge, Londýn, 2021, s. 76 – 89.

Vinson, D., Christian, P., Jones, V., Williams, C., a Peters, D. M., „Exploring how well UK coach education meets the needs of women sports coaches“, *International Sport Coaching Journal*, roč. 3 č. 3, 2016, s. 287 – 302.

Wasend, M., & LaVoi, N. M., „Are women coached by women more likely to become sport coaches? Head coach gender and female collegiate athletes' entry into the coaching profession“, *Women in Sport and Physical Activity Journal*, roč. 27 č. 2, 2019, s. 85 – 93.

Vedenie

Adriaanse, J. A., „Gender diversity in the governance of international sport federations“, *Critical issues in global sport management*, Routledge, 2016, s. 45 – 59.

Adriaanse, J. A., „Quotas to accelerate gender equity in sport leadership: do they work?“, *Women in sport leadership*, Routledge, Londýn, 2017, s. 83 – 97.

Adriaanse, J. A., a Claringbould, I., „Gender equality in sport leadership: From the Brighton Declaration to the Sydney Scoreboard“, *International Review for the Sociology of Sport*, roč. 51 č. 5, 2016, s. 547 – 566.

Adriaanse, J., a Schofield, T., „The impact of gender quotas on gender equality in sport governance“, *Journal of sport management*, roč. 28 č. 5, 2014, s. 485 – 497.

Bishop, A., *Becoming an ally: Breaking the cycle of oppression in people*, Zed Books, Londýn, 2002.

Burton, L. J., „Underrepresentation of women in sport leadership: A review of research“, *Sport Management Review*, roč. 18 č. 2, s. 155 – 165.

Burton, L. J., „Underrepresentation of women in leadership roles in women's sport“, *Routledge handbook of the business of women's sport*, Routledge, Londýn, 2019, s. 255 – 268.

Burton, L.J., a Leberman, S., red., *Women in Sport Leadership: Research and Practice for Change*, Routledge, Londýn, 2017.

Delorme, N., „Discrimination“, Pedersen, P. M. (red.), *Encyclopaedia of Sport Management*, Edward Elgar, Cheltenham, 2021, s. 142 – 144).

Elling, A., Hovden, J., a Knoppers, A., red., *Gender Diversity in European Sport Governance*, Routledge, Londýn, 2018.

Ely, R. J., a Meyerson, D. E., „Theories of gender in organizations: A new approach to organizational analysis and change“, *Research in organizational behavior*, roč. 22, 2000, s. 103 – 151.

Evans, A. B., a Pfister, G. U., „Women in sports leadership: A systematic narrative review“, *International review for the sociology of sport*, roč. 56 č. 3, 2021, s. 317 – 342.

Fowler Harris, K., Grappendorf, H., Aicher, T., a Veraldo, C., „Discrimination? Low pay? Long hours? I am still excited: Female sport management students' perceptions of barriers toward a future career in sport“, *Advancing Women in Leadership Journal*, roč. 35, 2015, s. 12 – 21.

Heffernan, C. D., *Gender allyship: Considering the role of men in addressing the gender-leadership gap in sport organizations* (doktorská dizertácia, Univerzita v Minnesote), 2018.

Kilvington, D., a Price, J., red., *Sport and discrimination*, Routledge, New York, 2017.

Pape, M., „Gender segregation and trajectories of organizational change: The underrepresentation of women in sports leadership“, *Gender & Society*, roč. 34 č. 1, 2020, s. 81 – 105.

Patel, V. S., „Moving toward an inclusive model of allyship for racial justice“, *The Vermont Connection*, roč. 32 č. 1, 2011, s. 9.

Piggott, L. V., „Gender and social inequity in and through sport leadership“, *Research Handbook on Sports and Society*, Edward Elgar Publishing, Londýn, 2021.

Pike, E., White, A., Matthews, J., Southon, S., a Piggott, L., „Women in sport leadership: A case study of a development programme“, *The Palgrave handbook of feminism and sport, leisure and physical education*, Palgrave Macmillan, Londýn, 2018, s. 809 – 823.

Reason, R. D., Roosa Millar, E. A., a Scales, T. C., „Toward a model of racial justice ally development“, *Journal of College Student Development*, roč. 46 č. 5, 2005, s. 530 – 546.

Sisjord, M. K., Fasting, K., a Sand, T. S., „The impact of gender quotas in leadership in Norwegian organised sport“, *International Journal of Sport Policy and Politics*, roč. 9 č. 3, 2017, s. 505 – 519.

Sotiriadou, P., a de Haan, D., „Women and leadership: advancing gender equity policies in sport leadership through sport governance“, *International journal of sport policy and politics*, roč. 11 č. 3, 2019, s. 365 – 383.

Valiente, C., „The impact of gender quotas in sport management: the case of Spain“, *Sport in Society*, v tlači, s. 1 – 18.

Šport a sociálna rovnosť

Andersson, R., a Barker-Ruchti, N., „Career paths of Swedish top-level women soccer players“, *Soccer & Society*, roč. 20 č. 6, 2016, s. 857 – 871.

Bowes, A., & Culvin, A., red., *The professionalisation of women's sport: Issues and debates*, Emerald Group Publishing, Londýn, 2021.

Culvin, A., Bowes, A., Carrick, S., a Pope, S., „The price of success: equal pay and the US Women's National Soccer Team“, *Soccer & Society*, v tlači.

Flake, C. R., Dufur, M. J., a Moore, E. L., „Advantage men: The sex pay gap in professional tennis“, *International review for the sociology of sport*, roč. 48 č. 3, 2013, s. 366 – 376.

Mogaji, E., Badejo, F. A., Charles, S., a Millisits, J., „Financial well-being of sportswomen“, *International Journal of Sport Policy and Politics*, v tlači.

Szto, C., Pegoraro, A., Morris, E., Desrochers, M., Emard, K., Galas, K., a. i. a Richards, K., „# ForTheGame: Social Change and the Struggle to Professionalize Women's Ice Hockey“, *Sociology of Sport Journal*, v tlači.

Wicker, P., Breuer, C., a Dallmeyer, S., „The gender earnings gap among elite athletes in semi-professional sports“, *Managing Sport and Leisure*, v tlači.

Mediálne pokrytie

Billings, A., a Angelini, J., „Equity Achieved? A Longitudinal Examination of Biological Sex Representation in the NBC Olympic Telecast (2000–2018)“, *Communication & Sport*, roč. 7 č. 5, 2019, s. 551 – 564.

Bruce, T., „New rules for new times: Sportswomen and media representation in the third wave“, *Sex Roles*, roč. 74 č. 7 – 8, 2016, s. 361 – 376.

Bruce, T., „Sportswomen in the Media: An Analysis of International Trends in Olympic and Everyday Coverage“, *Journal of Sport and Gender Studies*, roč. 15, 2017, s. 24 – 39.

Coche, R., „Is ESPN really the women's sports network? A content analysis of ESPN's Internet coverage of the Australian Open“, *Electronic News*, roč. 7 č. 2, 2013, s. 72 – 88.

Coche, R., „The amount of women's sports coverage on international sports news websites' home pages: Content analysis of the top two sites from Canada, France, Great Britain, and the United States“, *Electronic News*, roč. 9 č. 4, 2015, s. 223 – 241.

Cooky, C., Messner, M. A., a Musto, M., „It's dude time! A quarter century of excluding women's sports in televised news and highlight shows“, *Communication & Sport*, roč. 3 č. 3, 2015, s. 261 – 287.

Delorme, N., „Were women really underrepresented in media coverage of summer Olympic games (1984–2008)? An invitation to open a methodological discussion regarding sex equity in sports media“, *Mass Communication and Society*, roč. 17 č. 1, 2014, s. 121 – 147.

Delorme, N., a Pressland, A., „The visibility of female athletes: A comparison of the Sochi 2014 Winter Olympic Games coverage in French, British, and Spanish newspapers“, *Sociology of Sport Journal*, roč. 33 č. 4, 2016, s. 317 – 333.

Delorme, N., a Testard, N., „Sex equity in French newspaper photographs: A content analysis of 2012 Olympic Games by L'Equipe“, *European Journal of Sport Science*, roč. 15 č. 8, 2015, s. 757 – 763.

Fink, J. S., „Female athletes, women's sport, and the sport media commercial complex: Have we really come a long way, baby?“, *Sport management review*, roč. 18 č. 3, 2015, s. 331 – 342.

Hardin, M., „Want Changes in Content? Change the Decision Makers“, *Communication & Sport*, roč. 1, 2013, s. 241 – 245.

Kavanagh, E., Litchfield, C., a Osborne, J., „Sporting women and social media: Sexualization, misogyny, and gender-based violence in online spaces“, *International Journal of Sport Communication*, roč. 12 č. 4, 2019, s. 552 – 572.

Meier, M., „The value of female sporting role models“, *Sport in Society*, roč. 18, 2015, s. 968 – 982.

Organista N. & Mazur, Z., „Sport press coverage of Polish female athletes during the Olympic Games in Rio de Janeiro“, *Studies in Sport Humanities*, roč. 22, 2017, s. 39 – 48.

Sherry, E., Osborne, A., a Nicholson, M., „Images of sports women: A review“, *Sex Roles*, roč. 74 č. 7 – 8, 2016, s. 299 – 309.

Young, J.A., Symons, C.M., Pain, M.D., Harvey, J.T., Eime, R.M., Craike, M.J. a Payne, W.R., „Role models of Australian female adolescents. A longitudinal study to inform programmes designed to increase physical activity and sport participation“, *European Physical Education Review*, roč. 21, 2015, s. 451 – 466.

Rodovo motivované násilie

Európska komisia, *What is gender-based violence?*, https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/gender-equality/gender-based-violence/what-gender-based-violence_en, bez dátumu.

Fasting, K., Chroni, S., Hervik, S. E., a Knorre, N., „Sexual harassment in sport toward females in three European countries“, *International Review for the Sociology of Sport*, roč. 46 č. 1, 2011, s. 76 – 89.

Hartill, M. J., Rulofs, B., Lang, M., Vertommen, T., Allroggen, M., Cirera, E., Diketmuller, R., Kampen, J. K., Kohl, A., Martin, M., Nanu, I., Neeten, M., Sage, D., a Stativa, E., CASES: *General Report. The prevalence and characteristics of interpersonal violence against children* (IVAC) inside and outside sport in six European countries, Edge Hill University, 2021.

Menzel, T., Braumüller, B., a Hartmann-Tews, I., *The relevance of sexual orientation and gender identity in sport in Europe. Findings from the Outsport survey*, German Sport University, 2019.

Mergaert, L., Arnaut, C., Vertommen, T., a Lang, M., *Study on gender-based violence in sport*, Európska komisia, 2016.

Ohlert, J., Vertommen, T., Rulofs, B., Rau, T., a Allroggen, M., „Elite athletes' experiences of interpersonal violence in organized sport in Germany, the Netherlands, and Belgium“, *European Journal of Sport Science*, roč. 7, 2020, s. 1 – 10.

Vertommen, T., Schipper-van Veldhoven, N., Wouters, K., Kampen, J. K., Brackenridge, C. H., Rhind, D. J., Neels, K., a Van Den Eede, F., „Interpersonal violence against children in sport in the Netherlands and Belgium“, *Child Abuse & Neglect*, roč. 51, 2016, s. 223 – 236.

Willson, E., Kerr, G., Stirling, A., a Buono, S., „Prevalence of Maltreatment Among Canadian National Team Athletes“, *Journal of Interpersonal Violence*, v tlači.

Príloha 1 Zloženie skupiny na vysokej úrovni

Predseda

- BOZKURT Emine (NL)**
- predsedníčka skupiny na vysokej úrovni pre rodovú rovnosť v športe,
 - niekoľko vedúcich pozícií v predstavenstvách medzinárodných organizácií,
 - bývalá poslankyňa Európskeho parlamentu – Výbor pre práva žien a rodovú rovnosť a Výbor pre kultúru a vzdelávanie (šport),
 - bývalá predsedníčka parlamentnej skupiny Priatelia futbalu.

Spravodajcovia

- DELORME Nicolas (FR)**
- docent sociológie športu (Univerzita v Bordeaux),
 - autor niekoľkých článkov o rodovej rovnosti (Rodové stereotypy v športe a úloha médií, Rodová rovnováha a rovnosť pri rozhodovaní v športe),
 - člen vedeckého výboru v európskom think-tanku Sport and Citizenship
- GJELOSHAJ Kole (BE)**
- zástupca generálneho tajomníka v Medzinárodnej federácii školského športu (ISF) (dozerá na projekt „She Runs – Active Girls Lead“),
 - Medzinárodná federácia univerzitného športu (FISU) – Výbor pre rodovú rovnosť (tajomník v rokoch 2007 – 2017),
 - predseda konzultačného výboru EPAS – Rada Európy (od roku 2020)

Členstvo

- BOKEL Claudia (DE)**
- olympijská šermiarka (striebro na olympijských hrách v Aténach v roku 2004),
 - svetová a európska šampiónka,
 - bývalá členka výkonnej rady MOV a predsedníčka komisie športovcov MOV,
 - stála poradkyňa Holandskej športovej rady,
 - prezidentka Nemeckej šermiarskej federácie.
- CASADO Marisol (ES)**
- prezidentka Svetového triatlonového zväzu,
 - členka MOV – členka komisie Medzinárodného olympijského výboru pre ženy v športe,
 - predsedníčka konzultačnej skupiny pre rozmanitosť a rodovú rovnosť v Združení medzinárodných federácií letných olympijských hier,
 - predsedníčka pracovnej skupiny MOV pre projekt skúmania rodovej rovnosti (2017 – 2018)

ČORAK Sanda (HR)	• bývalá športovkyňa (5-násobná šampiónka bývalej Juhoslávie, 10-násobná šampiónka • Chorvátskej republiky), • prezidentka Chorvátskej federácie džuda, • členka výkonnej rady v Medzinárodnej federácii džuda a predsedníčka komisie pre rodovú rovnosť v IJF, • viceprezidentka Chorvátskeho olympijského výboru.
FLEUREN-VAN WALSEM Marijke (NL)	• prezidentka Európskej hokejovej federácie, • členka komisie MOV pre ženy v športe, • akademická lektorka rodovej rovnosti.
GREGORIUS Sarah (NZ)	• FIFPRO – úradníčka pre politiku a stratégiu, • bývalá profesionálna futbalistka (olympijské hry, svetové poháre), • členka Výboru žien FIFPRO pre Áziu a Oceániu.
HEINILÄ Terhi (FI)	• generálna tajomníčka, Národná rada žien Fínska, • bývalá generálna tajomníčka IWG (Medzinárodná pracovná
KEANE Sarah (IE)	• generálna riaditeľka Swim Ireland; • prezidentka Írskeho olympijského výboru, • aktuálna členka riadiaceho výboru pre ženy v športe v organizácii Sport Ireland.
MONAMI Dominique (BE)	• bývalá olympijská športovkyňa a bronzová medailistka z olympijských • hier v Sydney v roku 2000 (tenis), • členka predstavenstva Národného belgického olympijského výboru, • členka pracovného tímu národného olympijského výboru
PRETS Christa (AT)	• bývalá poslankyňa Európskeho parlamentu, • bývalá športová trénerka, • predsedníčka „100 % Sport“, rakúskeho centra excelentnosti pre rovnaké príležitosti pre ženy a mužov v športe.
TOWNSEND Sarah (UK)	• spoluprezidentka EGLSF – Európska športová federácia gejev a lesbieb, • členka Výboru ENGSO pre rovnosť v športe, • prezidentka Activ'Elles04 – ženské multišportové združenie.
VERTOMMEN Tine (BE)	• kriminologička a výskumníčka v tematickej oblasti násilie a ochrana v športe (Univerzita • v Atverpách a Univerzita aplikovaných vied Thomasa Mora), • koordinátorka Medzinárodnej siete proti násiliu a za integritu v športe, • zapája sa do projektov financovaných EÚ so zameraním na rodovo motivované násilie.
WENTA Bogdan (PL)	• primátor mesta Kielce; • bývalý poslanec Európskeho parlamentu, podpredseda medziskupiny pre šport, • bývalý vrcholový hádzanár a tréner (poľský národný tím).

